Af samme Forfatter:

Den afrikanske Farm

Vinter-Eventyr

Daguerreotypier

Sidste Fortællinger

Skæbne-Anekdoter

Sandhedens Hævn

Skygger paa Græsset

Osceola

Ehrengard

Fra det gamle Danmark I og II
(Udvalgte Fortællinger)

Mindeudgave 1-7

Essays

Karen Blixen fortæller. (Grammofonplade)

KAREN BLIXEN

Syv fantastiske Fortællinger

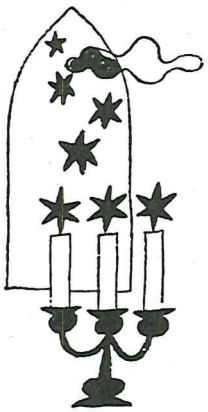

GYLDENDALS
BOGKLUB

Syv fantastiske Fortællinger
udkom første gang på dansk 1935
© Isak Dinesen 1935
Vignetter: Mogens Zieler
Bogen er sat med Monotype Bembo
i Nordlundes Bogtrykkeri
og trykt som fotografisk optryk i
Gyldendals Forlagstrykkeri, København
Printed in Denmark 1968

Da jeg for min egen Fornøjelse skrev denne Bog paa Engelsk, tænkte jeg ikke, at den skulde faa Interesse for danske Læsere. Nu har det været dens Skæbne at blive oversat til andre Sprog, og det blev derved naturligt, at den ogsaa skulde udkomme i mit eget Land. Jeg har da gerne villet, at den i Danmark skulde komme som en original dansk Bog og ikke i nogen, om end aldrig saa god Oversættelse.

Gennem hele Bogen er danske Navne og Stednavne, Beretninger af Danmarks Historie og Citater af danske Digtere brugt meget frit. En stor Del af »Syv fantastiske Fortællinger« er tænkt, og noget af den er skrevet, i Afrika, og de Steder i min Bog, der handler om Danmark, maa tages mere som en dansk Emigrants Fantasier over danske Temaer end som noget Forsøg paa Virkelighedsskildring.

Jeg er Forfatteren Hr. Kay Larsen taknemmelig, fordi han har givet mig Lov til i »Et Familieselskab i Helsingør« at gøre Brug af hans udmærkede Bog »Det danske Kapervæsen«.

September 1935. KAREN BLIXEN

" Vejene omkring Pisa "

(begynder på næste side)

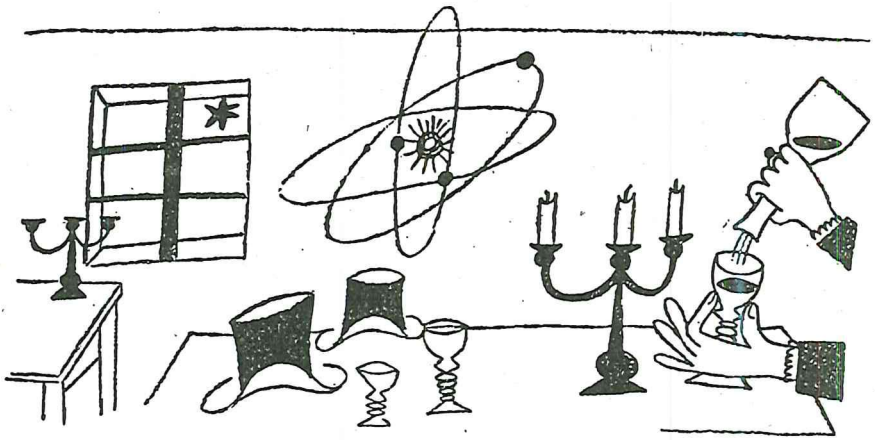

I. Lugteflasken

Grev August von Schimmelmann, en tungsindigt anlagt ung dansk Adelsmand, som vilde have set overmaade godt ud, hvis han ikke havde haft nogen Tilbøjelighed til Fedme, var i Færd med at skrive et Brev ved et Bord, lavet af en Møllesten, i en Osterihave nær Pisa. Det var en smuk Majaften i Aaret 1821. Han kunde ikke faa det skrevet færdigt og stod op for at spadsere et Stykke ud ad Landevejen, mens Folkene i Osteriet lavede hans Aftensmad til. Solen var næsten nede, dens lange, gyldne Straaler faldt ind mellem de høje Popler langs Vejen. Luften var varm og klar og rig paa Duft af Løv og Græs, og utallige Svaler krydsede højt og lavt deri, som for at faa det mest mulige ud af denne sidste Times Dagslys.

Grev Augustus' Tanker var endnu ved hans Brev. Det var skrevet til en Ven i Tyskland, en Skolekammerat fra hans lykkelige Studieaar i Ingolstadt, og det eneste Menneske, for hvem han kunde aabne sit Hjerte. – »Men har jeg nu ogsaa,« tænkte han, »sagt ham den fulde Sandhed? – Jeg vilde give et Aar af mit Liv for at kunne tale med ham i Aften, og, mens vi talte sammen, se hans Ansigt. Hvor svært det er at kende Sandheden! – Maaske er det overhovedet ikke muligt at være fuldkommen sanddru, naar man er helt alene. – Sandheden er vist, ligesom Tiden, et Begreb, der er blevet til gennem menneskeligt Samvær, og endnu beror derpaa. Hvad er f. Eks. Sandheden om et Bjerg langt inde i Afrika, der ikke har noget Navn, og hvorover der ikke gaar hverken Vej eller Sti? – Mens Sandheden om den Vej, jeg nu gaar paa, er,

at den fører til Pisa, og Sandheden om Pisa er at finde i Bøger, skrevet og læst af Mennesker, om den er der Enighed imellem Folk. – Hvad er Sandheden om en Mand paa en øde Ø? Og jeg – jeg er som en Mand paa en øde Ø!

Den Gang jeg var Student i Ingolstadt, da lo mine Venner ad mig, fordi jeg havde den Vane at betragte mig selv i alle de Spejle, som jeg kom forbi, og selv havde mange Spejle i mine Værelser. De mente, at det skyldtes Forfængelighed, og at jeg havde høje Tanker om mit eget Udseende. Men saadan hang det slet ikke sammen. Jeg spejlede mig for at faa at vide, hvordan jeg saa ud. Et Spejl – det siger os jo Sandheden om os selv.«

Med en Gysen af Ubehag huskede han, hvordan man, da han var lille Dreng, for at more ham havde taget ham med i det store Spejlkabinet i København. Derinde ser man sig selv afspejlet til alle Sider, ja i Loftet og Gulvet, i mange Hundrede Spejle, hvoraf hvert eneste forvrænger og fordrejer Beskuerens Ansigt og Skikkelse, forkorter og forlænger og vrider dem i de underligste Kurver, mens det dog altid bevarer noget af hans virkelige Udseende. Nu iaften følte han, at denne uhyggelige Sal lignede selve Livet. Saaledes bliver jo vort Væsen genspejlet i ethvert Menneskes Bevidsthed, som vi møder, og saaledes bliver det bestandig fordrejet til en Karikatur, som dog aldrig er helt uden Lighed med vort virkelige Jeg, og som foregiver at være Sandheden om os selv. – Selv et flatteret Portræt er jo falsk. »Men nu en sand Vens Sjæl,« tænkte Augustus, »saaledes som Karls, den er et oprigtigt Spejl, og derinde staar vort sande Billede. Ja, dette maa være Grunden til, at jeg altid har sat saa uendelig stor Pris paa hans Venskab. Det samme burde jo Kærligheden være for os. Den burde være, paa alle vort Livs Veje, en Sjæls, et Væsens Nærhed, som i sig kunde afspejle vor sande Natur, vor Lykke og Ulykke, og give os Sikkerhed for, at ikke det hele er en Drøm. For mig har Ægteskabet staaet netop saaledes, – det betød just det stadige Selskab af en anden Personlighed, med hvem jeg imorgen kunde tale om, hvad der var sket igaar.«

Han sukkede, og hans Tanker vendte tilbage til det Brev, han havde skrevet. Deri havde han forsøgt at forklare for sin Ven, hvorfor han var rejst fra sit Hjem og hele sin Tilværelse i Danmark. Han havde den store Ulykke at have en skinsyg Hustru. »Man kan ikke sige«, tænkte han, »at hun er skinsyg paa alle andre Kvinder. Paa en Maade er det dem hun frygter mindst, og Grunden er for det første, at hun godt ved, at hun altid vil være mellem de smukkeste og yndefuldeste af dem, og for

det andet, at hun er paa det rene med, hvor lille en Rolle de i Virkeligheden spiller for mig. Karl kunde da ogsaa fortælle hende, hvor lidt mine Kærlighedseventyr betød for mig i Ingolstadt, mindre end Kunst og Musik, naar et Operaselskab kom dertil og gav os »Alceste« eller »Don Juan«, – ja mindre end mine Studier. Men hun var skinsyg paa mine Venner, paa mine Hunde, paa Lindenborgs Skove, paa mine Bøsser og Bøger. Hun søger med Lys og Lygte efter Genstande for sin egen usalige Angst og Gru«.

Hans Tanker gik til en lille Begivenhed, som havde fundet Sted et halvt Aars Tid efter hans Bryllup. Da var han en Dag kommet ind i sin Kones Værelse for at forære hende et Par Diamantørenringe, som han havde ladet en af sine Venner i Paris købe af Hertugen af Berris Dødsbo. Augustus var selv en Kender af ædle Stene, og kunde bedømme deres Kvalitet og Slibning saa fint som en Diamanthandler, ja, det havde af og til ærgret ham, at hans eget Køn skulde være udelukket fra at tage dem paa. Efter at han var blevet gift, havde det været ham en stor Fornøjelse at give sin unge Kone Smykker og se, hvor smukt hun bar dem. Han var nu saa tilfreds med sit Køb, at han gav sig til at gøre Ørenringene fast i hendes smaa Øren, og da han var færdig, holdt han et Spejl op for hende, for at hun skulde se sig deri. Idet hun stirrede ind i det, saa hun, at hans Øjne var fæstede paa Diamanterne og ikke paa hendes Ansigt. Straks tog hun dem af igen og rakte ham dem. »Desværre,« sagde hun, og hendes tørre Øjne var mere tragiske, end om de havde staaet fulde af Taarer, »jeg har vist ikke Din store Passion for Diamanter.« – Fra den Dag af var hun holdt op med at gaa med Smykker, og havde lagt sig efter en egen Stil i Klædedragt, saa streng som en Nonnes, og hun var saa smuk og elegant, at hun havde gjort Furore dermed, og havde skabt sig en hel Skole af Efterlignere.

»Kan jeg gøre Karl det klart,« tænkte Augustus, »at hun virkelig er skinsyg paa sine egne Ørenringe? – Ingen i Verden kan jo sætte sig ind i en saadan Forrykthed. Jeg ved godt, at jeg ikke selv forstaar hende, og det er rimeligt nok, at jeg gør hende lige saa ulykkelig som hun gør mig. Som ung Mand drømte jeg om at dele alle mine Tanker og Stemninger med min Hustru! – Ja, hvad Malvina angaar, saa er dette da fuldkommen umuligt. Hun har drevet mig til at lyve tyve Gange om Dagen og opøvet mig i Forstillelse, hvad mit Ansigt og min Stemme angaar, ja i hver eneste Bevægelse, som jeg gør. Nej, det er sikkert, saaledes kunde det ikke gaa i Længden, og jeg har gjort rigtigt i at rejse bort, thi saa længe som vi to var sammen vilde denne Elendighed have varet ved.

Men hvad skal der nu blive af mig? – Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre med mig selv eller stille op med min Tilværelse. Kan det tænkes, at jeg for en eneste Gangs Skyld tør tro paa Mirakler, og paa, at Skæbnen vil række mig en hjælpende Haand?«

Han tog en lille Genstand op af Vestelommen og saa paa den. Det var en Lugteflaske, af den Slags, som Damerne for halvhundrede Aar siden havde brugt, og den var lavet i Form af et Hjerte. Paa den hvide Porcelænsgrund var malet et Landskab med store Træer og en buet Bro, som førte over en Flod. Paa den anden Side af Floden stod et rosenrødt Slot med et Taarn paa en høj Klippe, og paa et bølgende Baand under det hele var der prentet: »Amitié sincère.«

Halvt smilende tænkte Grev Augustus paa, at denne lille Flaske havde sendt ham til Italien. Den havde tilhørt en gammel Dame i hans Slægt, hans Faders Tante, som var død ugift, skønt hun havde været en af sin Tids Skønheder, og ved hvem han som Barn havde hængt med stor Hengivenhed. Dengang hun var ung, havde hun selv gjort en Rejse i Italien og været Gæst i det samme rosenrøde Palads, og sidenefter var det i hendes Hjerte forbundet med al Livets Skønhed og Romantik. Hun havde til sin Død bevaret Troen paa, at hendes lille Flaske kunde kurere baade Tandværk og Hjerteværk. Som lille Dreng havde Augustus delt alle hendes Forestillinger om den hemmelighedsfulde Lykke, som var at finde i Slottet; han havde selv, naar han var alene, digtet videre derom. – Nu, da hun i mange Aar havde ligget i sin Grav, var der ingen, som mere vidste, hvor i Verden dette Landskab var at finde. »Hvem ved,« tænkte Augustus, idet han lagde det lille Hjerte tilbage i sin Vestelomme, »maaske kommer jeg en skøn Dag til Floden, gaar over den graa Bro, og ser Klippen og Slottet lige foran mig.«

»Hvor gaadefuldt og svært det er at leve,« tænkte han, »og hvad betyder det altsammen? – Hvor kan det være, at mit eget Liv forekommer mig af saa uendelig stor Betydning, mere betydningsfuldt end noget andet, som er hændt i Verden? – Om hundrede Aar vil der maaske være Folk, som læser om mig og mit Mismod i Aften, for at underholde sig, – og maaske finder de det da slet ikke underholdende.«

II. Den ulykkelige Hændelse

Just i dette Øjeblik blev hans Tankegang afbrudt af en øredøvende Larm bag ham. Han snurrede sig rundt og fik den synkende Sol lige i Øjnene, saa at Verden i nogle Øjeblikke forvandledes for ham til lutter Guld, Sølv og Flammer. I en Sky af Støv kom en stor Karosse imod ham i flyvende Fart, de løbske Heste sprængte vildt fremefter og slyngede i deres rasende Løb Kareten fra den ene Side af Vejen til den anden. Idet han stirrede imod den, forekom det ham, at to menneskelige Skikkelser blev hvirvlet fra Toppen af Vognen ned paa Vejen, – det var i Virkeligheden ogsaa Kusken og Tjeneren, der styrtedes til Jorden fra Kuskesædet. Et Øjeblik tænkte Augustus paa at prøve at standse Hestene ved at kaste sig foran dem, men endnu inden Vognen naaede ham, gik noget istykker ved Forspændingen, først den ene og derefter den anden Hest rev sig løs fra den og kom galoperende forbi ham. Kareten blev kastet ud til den ene Side af Vejen og stod bomstille der med kun eet Baghjul. Han løb hen til den.

Lænet imod den sønderslagne Vogns Bagsæde sad en skaldet, gammel Herre med et fint Ansigt og en stor Næse. Han stirrede stift paa Augustus, men var saa ligbleg og stille, at Augustus blev bange for, at det dog maaske alligevel var forbi med ham. – »Tillad mig at komme Dem til Hjælp, Signore,« sagde han, »dette var en frygtelig Katastrofe, men jeg haaber dog, at De ikke er kommet noget alvorligt til.« Den gamle Mand blev ved at stirre paa ham med opspilede og forvirrede Øjne.

Et svært, ungt Fruentimmer, der havde siddet paa det modsatte Sæde og var slynget ned paa alle fire i Bunden af Vognen mellem Tæpper og Hatteæsker, begyndte nu at arbejde sig frem under høje Jammerklager. Den gamle Herre vendte Blikket imod hende. »Giv mig min Hat,« sagde han med svag Stemme. Kammerjomfruen – hvilket Augustus siden fandt ud, at hun var – fik efter noget Besvær en stor Damehat med Strudsfjer frem og anbragt paa det skaldede, gamle Hoved. Inde i Hattepulden var fastsyet et Væld af fine, sølvhvide Krøller, og i en Haandevending var den gamle Mand forvandlet til en fin og højst imponerende gammel Dame. Med Hatten havde hun genfundet sig selv, hun fik endogsaa Kraft til at give Augustus et lille venligt og taknemligt Smil.

I det samme kom Kusken løbende op imod dem, hvidpudret fra Hoved til Fod af Vejens dybe Støv, – Lakajen laa endnu i en dødlignende Afmagt midt paa Landevejen. Værten og Folkene fra Osteriet var ogsaa kommet til, med opløftede Arme og høje Udraab af Skræk og Delta-

gelse, – en af dem fangede den ene af Hestene, og i nogen Afstand saas to Markarbejdere at gøre Jagt paa den anden. I Forening løftede man den gamle Dame ud af Vognens sørgelige Vrag, bar hende ind i Osteriet og anbragte hende med Omhu paa en mægtig Himmelseng med falmede, grønne Gardiner. Hun var ubevægelig som en Død og syntes næppe at trække Vejret. Hun havde brækket sin højre Arm lige over Haandleddet; hvad anden Skade, hun havde lidt, kunde de ikke vide. Hendes Kammerpige, der havde runde, mørke Øjne ligesom et Par blanke, sorte Knapper, greb fat i Augustus' Frakkeskøder og spurgte ham bønfaldende, om han var Læge.

»Nej,« sagde den gamle Dame fra Sengen med en svag Røst, der var hæs af Smerte; »nej, han er ikke hverken Doktor eller Præst, og jeg skal heller ikke have Bud efter nogen af dem. Han er en Adelsmand, og netop hvad jeg har Brug for. – Nu afsted med Eder, allesammen, og lad mig tale med ham i Enrum.«

Da de var blevet alene, faldt hendes Ansigt sammen, og hun lukkede Øjnene, men efter en Stund bad hun ham om at komme nærmere og udbad sig hans Navn.

»Greve,« sagde hun efter en kort Pause. »Tror De paa Gud?«

Dette pludselige Spørgsmaal satte Augustus i Forlegenhed, men da han følte de blege, gamle Øjne paa sig, mente han at maatte svare og sagde: »Det var just det Spørgsmaal, som jeg gjorde mig selv i det Øjeblik, da Deres Heste løb løbsk. Jeg ved det ikke!«

»Der er en Gud,« sagde hun, »og selv ganske unge Mennesker vil faa det at se. Nu skal jeg til at dø,« fortsatte hun, »men jeg kan ikke, og vil ikke dø, før jeg har set min Datterdatter endnu engang. Ved første Øjekast saa jeg, at De var en Mand af ædel Byrd og Tankegang, og forstod, at dette var et lykkeligt Møde. Vil De nu paatage Dem at finde hende og bringe hende til mig?« – Hun tav, og en hel Række vekslende Udtryk løb over hendes Ansigt. »Sig hende,« sagde hun tilsidst, »at jeg ikke mere kan løfte min højre Haand, og at jeg er rede til at give hende min Velsignelse.«

Med nogen Undren spurgte Augustus efter et Øjebliks Betænkning, hvor han skulde søge den unge Dame. – »Hun er i Pisa,« sagde Bedstemoderen, »og hendes Navn er Donna Rosina di Gampocorta. Hvis De havde været her i Landet for et Aar siden, vilde det have været Dem velbekendt, dengang talte man ikke om andet.« – Hun talte saa svagt, at han maatte lægge Øret til Puden og troede, at hun var Døden nær. Men hun tog sig igen sammen, hendes Stemme skiftede Karakter og klang under-

tiden højt og klart, og dog var han nogle Gange i Tvivl om, at hun vidste, at han var i Stuen. En fin Rødme steg op i hendes Kinder, Øjenlaagene, der lignede tyk Silkecrepe, dirrede svagt. Dybe og uforklarlige Rørelser syntes fra Tid til anden at drage gennem hendes Væsen. – »Jeg vil fortælle Dem hele min Historie,« sagde hun, »for at De kan forstaa, hvad det er, jeg beder Dem om.«

III. Den gamle Dames Historie

»Jeg er en gammel Kvinde,« begyndte hun, »og jeg kender Verden. Jeg klynger mig ikke til den, thi Erfaringen har lært mig, at de, som vi klynger os til her i Livet, ufravigeligt ender med enten at blive kede af os, eller at protegere os. Derfor klynger jeg mig ikke engang til Gud. – De skal ikke beklage mig, fordi jeg skal dø, jeg er med Alderen kommet til Forstaaelse af, at det i Grunden er mere comme il faut at være død end at leve.

Jeg har haft Elskere i min Tid, en Ægtemand, Hundreder af Venner og Tilbedere. Men jeg selv har i hele mit Liv af ganske Hjerte blot elsket tre Mennesker, og af dem har jeg nu kun den ene tilbage – denne Pige, Rosina.

Hendes Mor var ikke mit eget Barn; jeg var hendes Stedmoder. Men vi var hinanden mere hengivne, end nogen Moder og Datter nogensinde har været. Det var helt igennem Forsynets Værk. Thi jeg har lige fra min Barndom haft den mest indgroede Rædsel for at føde Børn, og da jeg var ung Pige, og en Adelsmand, hvis første Hustru var død i Barselseng, anholdt om min Haand, stillede jeg den Betingelse, at jeg aldrig selv skulde være nødt til at føde ham noget Barn, og for mit smukke Ansigt, og min store Medgifts Skyld, gik han ind herpaa. Denne lille Pige Anna, var saa yndig, at jeg med mine egne Øjne har set Sct. Josephs Statue i Basilicaen dreje Hovedet efter hende, saa levende mindede hun ham om den hellige Jomfru i deres Forlovelsestid. Hendes Fødder var som Svanenæb, og Skomageren syede os vore Sko over samme Læst. Jeg havde lært hende op i Troen paa, at en Kvindes Skønhed er den Almægtiges ypperste Værk og skal holdes højt i Ære og Pris; men da hun var sytten Aar, forelskede hun sig i en Mand, til og med i en Soldat, thi dette var paa den Tid, da de Franske og deres Kejser ret spillede op. Hun giftede sig med ham og fulgte ham, og ikke et Aar derefter døde hun under store Kvaler, nøjagtig som sin Moder.

Endskønt jeg aldrig i mit Liv har været istand til for Alvor at elske noget Væsen af Mandkøn, havde jeg dog bedt til, at hendes Barn skulde være en Dreng. Men det var et lille Pigebarn, og hun blev overgivet i min Varetægt, thi hendes Fader kunde ikke taale Synet af hende. Ja, han døde i Virkeligheden af Sorg, inden Aaret var omme, og efterlod sin Datter en stor Formue, hvoraf jo det meste var Røvergods.

De kan selv tænke Dem til, at jeg, mens min Datterdatter voksede til, grublede over, hvorledes jeg bedst skulde sikre hendes Fremtid. – Sagde jeg, at hendes Moders Skønhed var Skaberens Mesterværk? – Nej, da Rosina blev tolv Aar, da blev det klart, at den havde været den gode Guds Svendeprøve, nu fik vi hans Mesterstykke at se. – Rosina var saa lys af Lød, at Ordet gik i Pisa, at naar hun drak rød Vin, saa kunde man følge dens Løb ned gennem hendes Strube og Barm. Jeg havde ikke noget Ønske om at faa Barnet tidlig gift, saa jeg var godt fornøjet ved at se den Kulde og Spot, hun viste alle Mænd, og da især de unge Herrer af Pisas Elite, som flokkedes om hende. Men jeg følte paa samme Tid Alderen komme, og jeg vilde heller ikke gerne dø og efterlade hende alene i Verden. Derfor stod jeg tidlig op den Morgen, hun fyldte seksten Aar, og gik alene til Kirken Santa Maria della Spina, og jeg tog med mig en stor Kostbarhed, som har været i min Moders Familie i mange Hundrede Aar, et Kyskhedsbælte, som en af vore Ahner lod smede i Spanien, inden han drog afsted paa Korstog. Eftersom hans Hustru var en Niece af selve Sct. Ferdinand af Castilien, var det besat med Kors af svære Rubiner. Dette sjældne Klenodie gav jeg de Hellige, for at de skulde hjælpe mig at finde paa det allerbedste, jeg kunde gøre for Rosina.

Samme Aften gav jeg et stort Bal, og her saa Prins Potenziani for første Gang Rosina og friede til hende. Nu spørger jeg Dem, Greve, var dette ikke tydeligvis Svar paa min Bøn? – For Prinsen var et magnifikt Parti. Han er den Dag idag den rigeste Mand i Toscana, thi det er en kendt Sag, at den Familie ikke kan holde sine Fingre fra Forretninger af den ene eller den anden Art, og Penge tjener de altid derved. Skønt han er ude over den første Ungdom, er han en charmerende Person, en Mæcen, selv en højst talentfuld Dilettant, en *Arbiter Elegans* i alle Livets Forhold. Nu havde det sig tillige saadan, at jeg vidste om ham, at skønt han var en stor Beundrer af vort Køn, saa havde et Lune af Naturen hindret, at han nogensinde blev nogen Dames Ægtemand eller Elsker. Paa dette Punkt var hans Stolthed forfærdelig ømfindtlig. Ja, han taalte slet ikke Tanken om, at Verden skulde faa det at vide, det var, som om Angsten derfor forfulgte ham hele hans Liv igennem. Derfor underholdt

han, og førte med sig overalt, de allerdyreste Kurtisaner, og de var, som alle Mennesker, bange for ham, saa Hemmeligheden kom aldrig ud. Men jeg vidste Besked dermed, thi han havde en Tid hørt til mine Beundrere, og jeg selv havde ikke kunnet sige mig fri for en Svaghed for ham. Alt dette tilsammen gjorde mig paa denne Balaften, hvorom jeg fortæller Dem, saa lykkelig og tilfreds, at jeg saa mit eget Ansigt smile i Spejlet som en salig Sjæls i Paradis.

Lille Rosina var selv godt fornøjet med Prinsens Frieri, og i de følgende Uger meget glad over sin Tilkommende, thi han var, som sagt, fortryllende og vittig og overøste hende med de mest storartede Gaver. Alligevel tror jeg nu, at jeg i mit Ønske om, at det skulde gaa godt mellem Prinsen og hende, altfor frit tillod ham at fylde Luften om hende med Sonetter, Blomstersprog og søde Billeder, – hun, der aldrig havde tænkt paa Kærlighed! En Aften, da Forlovelsen allerede for længe siden var deklareret, kom Rosina, efter at jeg var gaaet i Seng, ind i mit Sovekammer i en Kjole af højrødt Atlask, – ak, jeg glemmer den ikke saa let.

Hun stod lige op og ned i Lysets Skær, saa skøn som den unge St. Michael i Spidsen for de himmelske Hærskarer, og fortalte mig, ganske som om hun skulde have bragt mig et kærkomment Budskab, at hun havde forelsket sig i sin Fætter, Mario, og aldrig i Verden vilde blive nogen anden Mands. Ja, Greve, allerede i det Sekund følte jeg mit Hjerte ryste i mig, som om det forudsaa alle de Ulykker, der nu skulde til at strømme ind over os. Men jeg beherskede mit Ansigt og erindrede kun Rosina om, at Prinsen var en uforlignelig Pistolskytte, og at, hvad hun saa siden følte for sin Fætter, saa skulde hun hellere lade være at hendrage Prinsens Opmærksomhed paa ham. Hun svarede mig, som om hun var ved at forgaa af Kærlighed til selve Døden.

Jeg havde ikke noget imod Mario, thi jeg har alle mine Dage haft en Svaghed for min salige Mands Familie, og det endskønt de alle er excentriske og besatte af Griller, som hos den unge Mario er slaaet ud til en sand Lidenskab for Astronomi. Men som Ægtemand taalte han jo ikke Sammenligning med Prinsen, og ydermere behøvede jeg kun at se ham og Rosina danse en Menuet sammen for at være klar over, at Eftergivenhed fra min Side i Løbet af ni Maaneder vilde føre hende lige lukt ind i hendes Moders Grav. Rosina havde paa det sidste faaet Hovedet fordrejet af Prinsens Smiger, hun bildte sig ind, at hvis det havde været Maanen, som hun havde faaet Lyst til, saa maatte hun have den med det samme, hvor meget mere da hendes unge Fætter? – Saa snart jeg forstod,

hvor fast dette Lune sad i hende, tog jeg hende for mig selv og gav hende Besked om Livets Kendsgerninger. Men Gud alene maa vide, hvad der gaar af denne Generations Kvinder, som er vokset op efter de Franskes Revolution og denne Madame de Staëls Romaner. Rigdom, en glimrende Stilling og en overbærende Ægtemand er ikke nok for dem. De vil elskes saaledes som vi tog Alterens Sakramente.«

Her afbrød den gamle Dame et Øjeblik sin Fortælling. »Er De gift?« spurgte hun Augustus.

»Ja, jeg er,« svarede den unge Mand.

»I saa Fald behøver jeg ikke at dvæle ved det ørkesløse i en saadan Tankegang,« sagde hun, tilsyneladende tilfredsstillet ved Tonefaldet i hans Svar. »Rosina var saa forstokket, at det ikke var mig muligt at tale hende til Fornuft. Hvis hun til sidst havde sagt mig, at hendes højeste Ønske var at faa tolv Børn, saa vilde det ikke have forbavset mig.

Jeg er kommet til en Alder, hvor jeg meget daarligt kan taale at blive modsagt. Jeg var rasende paa hende, saa rasende, som jeg vilde have været paa en Bandit, som jeg havde set slynge hende over Hesten og galopere med hende op i sine Bjerge. Jeg forklarede Prinsen, at vi maatte fremskynde Brylluppet, men overfor ham fremstillede jeg med Omhu Rosinas Forelskelse i sin Fætter som en Flyvegrille, og jeg holdt Pigen selv under Opsigt i min Villa. Jeg levede i disse Uger i en saadan Tilstand af Sorg og Skræk, at den nær havde dræbt mig, jeg sov næsten aldrig, og hver Nat var da saa lang og drøj som en Jordomsejling.

Nu havde Rosina en Barndomsveninde, Agnese della Gherardesci, som hun hele sit Liv, næst efter mig, havde elsket over alle Mennesker paa Jorden. Engang, da de to Pigebørn sad og broderede sammen, havde de prikket sig i Fingren med Synaalen, blandet Blod og svoret et evigt Søsterskab. Denne Agnese var vokset op uden nogen rigtig Tugt og gjorde alt, hvad der faldt hende ind, og ved denne Tid havde hun sat sig i Hovedet, at hun lignede den Milord Byron, som de taler saa meget om; hun fandt paa at klæde sig paa, og at sidde til Hest, som en Mand og at skrive Komedier og Tragedier paa Vers. – For at opmuntre Rosina, som hang med Hovedet og mistede sit Huld og sin skønne Farve, bad jeg Agnese om at komme og holde hende med Selskab den sidste Uge inden Brylluppet. Men Djævelen farer jo som bekendt i Kroppen paa unge Piger, hvor det gælder en Kærlighedshistorie, og jeg er siden kommet efter, at hun listede sig til at besørge Breve imellem Rosina og Mario.

Morgenen inden selve Bryllupsdagen, mens den gamle Prins og jeg troede den hellige Grav vel forvaret, havde Agnese faaet fat i en Hyre-

vogn, Rosina sneg sig ud af Huset og ind i den, og de to drog af, ad Vejen til Pisa. Rosinas Kammerjomfru, som dog havde noget Begreb om Pligttroskab tilbage, kom grædende til mig og fortalte mig om deres Flugt, og jeg lod øjeblikkelig spænde for og satte efter dem. Det var ikke langt ud paa Formiddagen, da jeg indhentede dem. Agnese kørte selv, klædt ud i en stor Kuskekappe, hun græd af Harme og Skuffelse, men kunde ikke faa de udmattede Krikker drevet frem, mens mine Heste var saa fyrige, som da de kom ud af Stalden.

Da Rosina saa mig komme i fuldt Firspring, stod hun ud af Vognen, og da jeg naaede hende, steg jeg selv ned paa Vejen til hende; men ingen af os sagde et Ord. Jeg lod hende sætte sig ind i Vognen til mig, overlod til hendes Veninde at køre hjem igen, som hun bedst kunde, og gav min Kusk Ordre til at vende. Paa Vejen til mit Hus kører man forbi et lille Kapel midt i en Gruppe Træer. Da vi kom dertil, bad Rosina mig om Lov til at lade Vognen holde, mens hun gik derind. Jeg tænkte: »Hun vil aflægge en eller anden Ed« – og gik med hende. Men inde i dette mørke Rum med dets kolde Røgelsesduft følte jeg med Angst og Smerte, at en ung Piges Sjæl selv er en dunkel Kirke, hvori det er ørkesløst for en gammel Kvinde at ville famle sig frem. Rosina gik lige op til Altret og faldt paa Knæ. Hun saa den hellige Jomfru ind i Ansigtet et godt Minut og rejste sig saa og gik ud igen, som om jeg havde været en gammel Bondekone, der vel ogsaa kunde have haft noget at bede om. – Jeg var i en Tilstand af forfærdelig Ophidselse, jeg havde ikke kunnet finde paa en Bøn at bede, om det havde gjaldt mit Liv, det var, som om jeg havde faaet at vide, at Jomfru Maria var blevet stokdøv. Da jeg kom ud af Kirken og saa Rosina staa og vente ved Vognen, og se imod Pisa, talte jeg til hende. »Jeg ved, hvis Du ikke ved det,« sagde jeg, »hvilket Vanvid det er af Dig at lade nogen Mand i Verden skille Dig og mig ad. Men ser Du, ogsaa jeg kan aflægge en Ed. Saa sandt som jeg haaber, at vi to engang skal vandre sammen i Paradiset, saa sandt giver jeg, saa længe jeg kan løfte denne min højre Haand, ikke min Velsignelse til Dit Ægteskab med nogen anden Mand end Prinsen.« Ikke et Ord sagde Rosina. Hun nejede for mig, som om jeg havde været en Vildfremmed. Næste Dag stod Brylluppet med stor Pragt og gik overmaade smukt for sig.

En Maaned efter anraabte Rosina Paven om at kende hendes Ægteskab ugyldigt under Henvisning til, at det aldrig var blevet fuldbyrdet.

Det var en uhyre Skandale. Prins Potenziani havde de mægtigste Forbindelser, og hun var ganske ung og uerfaren og til at begynde med helt

alene. Men hun holdt fast ved sit Forsæt med ubegribelig Styrke, indtil der ikke var et Menneske, som talte om andet, og hun fik alle Folk paa sin Side. Prinsen var ikke afholdt af Folket, mest paa Grund af sin usalige Passion for at tjene Penge, og de uoplyste Klasser tager, som De ved, altid Parti for et Par Elskende. Det endte med, at Folk saa en Slags Helgeninde i hende, ja da hun tilsidst blev hjulpet til Foretræde i Rom, omringede de hende paa Gaden der og tilraabte hende deres Bifald, som om hun havde været en Primadonna fra Operaen. Prinsen tabte helt Hovedet; han brugte sin Indflydelse til at faa Mario jaget ud af Pisa, hvad der under Omstændighederne maaske var det allerdummeste, som han kunde have gjort, og han talte bespotteligt om Kirken og forargede de Fromme.

Rosina kastede sig for den Hellige Faders Fødder med sine Attester fra alle Roms Læger og Jordemødre og bønfaldt om hans Bistand. Hendes Mand faldt om som død, da man fortalte ham det, og kunde i tre Dage ikke faa et Ord frem. Da han igen fik Talens Brug, da maatte han beordre sine Domestiker til at lukke Vinduerne, for at han ikke skulde høre dem synge paa Gaderne om den ubesmittede Jomfru fra Pisa, og bag Skodderne kunde han bide sine Negle og udmale sig de to unge Menneskers Lyksalighed, – hvad han sikkert kunde gøre rigtig godt. – I alle Fald, ligesaa snart hun havde det pavelige Annulationsbrev, giftede de to sig.

I hele denne Tid, mens selve Luften om mig sang med hendes Navn, havde jeg nægtet at se hende. Med al min Kraft prøvede jeg paa ikke at tænke paa hende. Men hvad er der i denne Verden, som kan vende en gammel Kvindes Tanker fra det, som de uden Ophør har hængt ved i sytten Aar?

For to Maaneder siden fik jeg at vide, at min Datterdatter var frugtsommelig. Jeg havde været forberedt derpaa, og dog var det for mig det sidste dræbende Slag. Jeg tænkte paa hendes Moder og paa min Ed. Min Tro paa Gud og Helgenerne svigtede mig aldeles. Rosinas Billede stod for mig Dag og Nat, saaledes som hun havde set ud, da hun laa paa Knæ i Kapellet. Jeg græd, mit Hjerte fyldtes med en saadan Sorg, som det slet ikke er rigtigt, at en Dame i min Alder skal gennemgaa. Til allersidst holdt jeg helt op med at tænke paa Paradiset, for det forekom mig, at tusind Aar deroppe ikke kunde veje op for mig imod en Uge med mit Barnebarn her paa Jorden, i min Villa nær Pisa. I lang Tid har jeg været for syg til at rejse, men igaar begav jeg mig endelig paa Vej til Pisa.

Nu, Greve, har De hørt hele Historien. Min unge Ven, jeg overlader det til Dem at gøre Deres Betragtninger over Forsynets Veje.«

Her gjorde den gamle Dame en lang Pavse. Da Augustus, forskrækket ved den dybe Stilhed, vendte Blikket imod hendes Ansigt, saa han, at det var forandret. Hun saa ud, som om hun var blevet mindre, men under de voksblege Øjenlaag hvilede hendes klare Øjne endnu paa ham.

»Jeg er rede til at forlade denne Verden,« sagde hun. »Den maa vel sagtens kunne mig udenad nu, ligesom jeg den, og vi har ikke mere at sige hinanden. Det er jo mærkeligt nok, at jeg stadig har saa meget tilovers for, og bliver ved at hænge saa ihærdigt ved, denne ene gamle Kvinde, Carlotta di Gampocorta, som snart vil være ganske forsvunden fra Skuepladsen, saa at jeg ikke kan lade hende fare, førend jeg har givet hende Lejlighed til at forlade sine Skyldnere. Mais que voulez-vous? I min Alder gør man sig ikke saa let af med en gammel Vane. Vil De da nu tage til Pisa for mig og finde min Datterdatter?«

Hendes venstre Haand famlede paa Lagnet som for at finde den unge Mands Haand. Augustus berørte de kolde Fingre. »Jeg er til Deres Tjeneste, Madame,« sagde han. Hun drog et dybt Suk og lukkede Øjnene. Han skyndte sig at kalde paa den Læge, som man i Mellemtiden havde sendt Bud efter.

Han gav sin Tjener Besked om at have alt parat til Opbrud inden næste Daggry, og da han gerne vilde have sit Brev fra Haanden, inden han rejste videre, satte han sig hen for at skrive det færdigt. Idet han læste det igennem, slog det ham, at hans mismodige Betragtninger over Livet maaske vilde bedrøve den trofaste Karl, han fandt igen sin Pen frem og tilføjede under sit eget Navn som post scriptum to Linjer af Goethes »Faust«, et af Karls egne Yndlingscitater, hvormed han ofte i Ingolstadt havde afsluttet en Diskussion:

Der gute Mensch, in seinem dunklen Drange,
ist sich des rechten Weges wohl bewusst.

Med et Smil, fremkaldt af Erindringen, forseglede han Brevet.

IV. Den unge Dames Sorger

IDET Augustus den næste Aften kørte frem foran den Kro, der skulde være hans sidste Station paa Vejen til Pisa, og som allerede, ved sin forøgede Livlighed og rigere Færdsel, havde Præg af en stor Bys Nærhed, svingede en let Phaeton op lige foran ham, kørt af en slank, ung Mand i en stor Kuskekappe. Han kastede Tømmerne til Kroens Staldkarl og sprang ud, fulgt af en gammel Hushovmester, som lignede Pantaleone i Maskespillene. Mørket var ved at falde paa. Enkelte Stjerner sprang ud paa den dybe, blaa Himmel, en svag Aftenbrise gik gennem Luften. Augustus var fyldt med den Bevidsthed om virkelig at være paa Landevejen, der er en sand Rejsendes Lyst. Han havde i Dagens Løb indhentet og passeret saa mange Vejfarende – Ryttere paa Heste eller Æsler, Kareter, Oksevogne og Muldyrkærrer –, at han undervejs mere og mere havde faaet Indtrykket af en Retning i Tilværelsen, og det skulde da, tænkte han, være underligt, om der ikke skulde være en saadan ogsaa for ham selv. Lysskæret og den blandede Lugt af Brænderøg, Fedt og Ost, som slog ham imøde fra Værtshuset, tog ham forunderlig sødt om Hjertet. Det var, som om i denne klare Aften paa Pladsen foran Osteriet selve Italiens fortryllede Luft nu kom imod ham fra fjerne Bjerge og over mange Floder, for blidt at bade hans Ansigt.

Osteriet havde engang før i Tiden været Portnerbolig til en Rigmands Villa, og Augustus traadte ind i en stor, smukt proportioneret Gæstestue med Fresker paa Væggene. Den gamle Vært selv og to af hans Tjenere var ifærd med at dække et Bord ved det aabne Vindue, og var derunder lidenskabeligt fordybet i en heftig Diskussion, hvorfra Værten rev sig løs for at byde sin nye Gæst Velkommen og forsikre ham om, at der vilde blive gjort alt, som stod i menneskelig Magt for hans Velbefindende. – Men saa mange højt ærede Gæsters Ankomst paa en og samme Tid! Til et Hus, der saa nøje vaagede over sit gode Navn! – Det var næsten overvældende. Inden en halv Time var Prins Potenziani med sin unge Ven, Prins Giovanni Gastone, ventende. Det var Folk, som kunde bedømme et Bord, og de havde bestilt Vagtler, men nu havde Kokken begaaet en Fejl ved Tilberedningen. Augustus spurgte, om den unge Mand i Phaetonen var Prins Giovanni. – Nej, det var det ikke, svarede Værten. Denne unge Herre var uden Tvivl endnu en meget fornem og kræsen Kunde. Men var det muligt, at den fremmede Milord ikke kendte Prins Nino? – Han var i Sandhed en ung Mand, hvis Lige man ikke skulde kunne finde udenfor Toscana. – Da han var lille Barn, havde

hans Skønhed været saa vidunderlig, at den store Kunstner, som dekorerede Domkirken, havde udbedt sig ham som Model til Christusbarnet. – Overalt, hvor han kom hen, var han elsket af Folket. – Thi han var en Patriot, en sand Søn af Toscana. Hans ærgerrige Moder havde sendt ham til baade det østrigske og det russiske Hof, men han var vendt hjem, som han var rejst ud, tro imod det italienske Sprog, som er, Milord, de store Digteres Tungemaal. I hans Paladser blev den gamle toscanske Husskik overholdt, han havde sit eget Orkester, der kun spillede italiensk Musik, hans Heste løb i de klassiske Væddeløb, og naar han var færdig med sin Vinhøst, genkaldte hans store, landlige Fester de allerældste lykkelige Tider: de gamle Danse blev opførte, Jomfruer fra Landsbyen persede – helt nøgne – Druerne, og Improvisatorerne besang Natten, Toscana, Kærligheden og Festens Giver.

Med en fedtet Serviet under Armen og de smaa, sorte Øjne ved hver af Tjenernes Bevægelser havde den rynkede, gamle Mand endnu en livlig og indsmigrende Strøm af Underholdning tilovers for sin Gæst. Var Prins Nino ikke, da en tysk Operasanger havde dristet sig til at optræde i Cimarosas *Ballerine Amante,* sprunget op paa Scenen, havde jaget Sangeren ud og sunget hele Partiet fra Ende til anden for et vildt begejstret Parterre? – Hvad det smukke Køn angik, – her syntes den gamle Mands flade Ansigt at tilspidse sig i en fin Pointe, – ja, saa vidste jo Milord selv, hvor lidt en ung Mand er Herre over sin Skæbne, naar de Skønne frivilligt kaster sig paa hans Vej. Men ogsaa her havde Prins Nino vist sig som sit toscanske Fædrelands tro Søn. For om han blot selv havde villet, saa havde han faaet en Ærkehertuginde til Kone, og Czaren af Ruslands Søster havde været syg af Kærlighed til ham, men Prins Nino havde citeret Redis skønne Vers om Bacchus i Toscana og erklæret, at »kun hans eget Lands Vinfade skulde give sig under hans Favntag«. – Det var den almindelige Mening, at de toscanske Ægtemænd ikke tog sig hans Uimodstaaelighed saa nær, som man skulde have ventet, thi en Kvinde, som en Gang havde tilhørt Prins Nino, kunde ikke siden slaa sig tiltaals med nogen anden Elsker, og mere end een ømt anlagt ung Frue var, naar han havde forladt hende, faldet til Ro med sin Ægtemand og sine Minder. Det var stor Skade, at hans Gavmildhed og Uforstand paa jordisk Gods skulde have bragt ham helt i Hænderne paa den gamle Prins Potenziani, som laante Penge ud. Det blev sagt, at han paa det sidste var ganske forandret. Han skulde selv have udtalt, at et Mirakel havde krydset hans Vej og omvendt ham til Troen paa Mirakler. Nogle holdt for, at den hellige Dronning Mathilda, af hans eget

Hus, en Nat havde vist sig for ham og vendt hans Hjerte fra denne Verden. – Her begik en af Domestikerne en saa grov Fejl ved Borddækningen, at den gamle Mand, ligesom i en rasende aandelig Saltomortale, fløj ud af Samtalen og kastede sig over ham. Han kom igen lidt efter, smilende, men ganske tavs, med den Vin, Augustus havde bestilt, og forlod ham med et dybt Buk.

To gamle Præster hang over deres Vinkaraffel nær ved Ildstedet, hvis glødende Kul skinnede paa deres fedtede Kjoler, og den unge Mand, som havde kørt Phaetonen, sad tankefuld og drak et Glas Kaffe, som hans Tjener havde bragt ham, under et stort Billede af Englene, der besøger Abraham. – Hans slanke, unge Skikkelse og fri Holdning var saa yndefulde, at Augustus, der fængsledes af Skønhed, hvor den saa mødte ham, og ydermere i hans rene og tænksomme Træk fandt Lighed med sin Ven Karls Ansigt dengang da han havde været ung Student, Gang paa Gang følte sit Blik draget til ham. Da den gamle Hushovmester lidt efter kom ind for at beklage sig over en Strid med Augustus's egne Folk angaaende Staldpladser, benyttede han Lejligheden til at nærme sig ham og indlade sig i Samtale. Han gjorde ham nogle Spørgsmaal om Vejen til Pisa og bad ham drikke et Glas Vin med sig. Den unge Dreng takkede ham med stor Artighed; han maatte afslaa hans Indbydelse, sagde han, fordi han aldrig drak Vin, men da han forstod, at Augustus var Udlænding og ukendt med Vejen, bad han ham blive siddende og gav ham venligt de Oplysninger, han ønskede. Under Samtalen støttede han sin Arm paa Bordet, og det slog Augustus, hvorledes man i dette Land bestandig fik Bevis for, at dets Beboere havde opbygget Marmorpaladser og filosofiske Systemer, mens hans egne Forfædre i de nordiske Skove havde gjort sig Vaaben af Sten og klædt sig i Huden af de Bjørne, hvis varme Blod de drak. Det maatte ganske sikkert tage tusind Aar at forme en Haand og et Haandled som disse. I Danmark har alle Folk tykke Haandled og Ankler, og jo højere man kommer op i Samfundet, jo tykkere bliver de.

Drengen rødmede af Fornøjelse ved at høre, at Augustus kom fra Danmark, og forklarede ham, at det var det første Menneske fra Prins Hamlets Fædreland, som han i sit Liv havde mødt. Han var vel bevandret i den store engelske Digters Værk og fortsatte Samtalen, som om Augustus var kommet lige fra Kong Claudius' Hof. Med italiensk Taktfuldhed undgik han at komme ind paa de mest rystende Begivenheder i Tragedien, som om han vidste, at Ophelia havde været hans Bordfælles Kusine, der saa nylig var kommet sørgeligt af Dage, men han fore-

drog Enetalerne med stor Ynde og forsikrede Augustus, at han selv tit i Tankerne havde staaet paa Fjeldets rædselsfulde Tinde, som luder over Havet ved dets Fod. Augustus vilde ikke berøve ham hans Illusioner ved at fortælle ham, at Kysten ved Helsingør er ganske flad, og spurgte ham istedet, om han ikke selv var Digter.

»Nej,« svarede Drengen og rystede blidt paa sit mørke Lokkehoved, »jeg plejede nok at digte, men jeg holdt op for et Aar siden.«

»Deri gjorde De vist Uret,« sagde Augustus med et Smil, »det er dog sikkert, at Poesien er en stor og lykkelig Magt i Livet og hjælper os til at bære Hverdagens Genvordigheder.«

Den unge Mand syntes helt og holdent at betragte Augustus som en Broder eller Ven af den ulykkelige danske Prins og at være rede til at aabne sit Hjerte for ham paa denne Konto.

»Der er,« sagde han efter en kort Pause, »hændt mig noget i Livet, som det ikke har været mig muligt at omsætte i Digtning. Jeg plejede før at skrive baade Komedier og Tragedier, men jeg kan ikke paa nogen Maade faa denne Begivenhed ind hverken det ene eller det andet Sted.« Efter en ny Pause tilføjede han: »Jeg er nu paa Vej til Pisa for at studere Astronomi.«

Hans venlige og værdige Væsen indtog Augustus, som selv engang dybt grebet havde studeret Stjernerne. De talte i nogen Tid om dem, og han berettede for Drengen, hvordan den store danske Astronom Tycho Brahe i Augsburg havde ladet gøre en nitten Fods Kvadrant og en Himmelglobus, som var fem Fod i Diameter.

»Jeg vil studere Astronomi,« sagde den unge Mand, »fordi jeg ikke længer kan udholde Tanken om Tid. Jeg føler, naar jeg tænker paa Tiden, som om jeg var i Fængsel i den, og jeg tror, at jeg for at blive lykkelig maa helt bort derfra.«

»Jeg har selv tænkt det samme,« sagde Augustus tankefuldt, »og dog har det paa samme Tid staaet mig klart, at hvis vi i noget enkelt Øjeblik af vort Liv, selv i saadanne Øjeblikke, som vi kalder Livets lykkeligste, fik at vide for sikkert, at dette Nu skulde vare evigt, da vilde vi med Forfærdelse føle, at vi var viede, ikke til evig Salighed, men til evig Fordømmelse.« Han huskede med Smerte, hvordan denne Tanke var opstaaet hos ham paa hans Bryllupsnat. Den unge Mand syntes at følge hans Tankegang med Opmærksomhed.

»Der er overgaaet mig den Ulykke, Signore,« sagde han lidt efter, idet hans unge Ansigt blev blegere, og hans Øjne mørkere end før, »bestandig at have en enkelt Time af mit Liv for mig i Tanken. Lige til

for et Aar siden levede jeg i en lykkelig Harmoni, hvad Tiden angik; jeg kunde tænke med Fornøjelse baade paa Fortiden og Fremtiden, – ja, Tiden var som en smuk Vej, hvorad jeg kunde vandre frem og tilbage, som jeg havde Lyst til. Men nu er det mig umuligt at komme bort fra denne ene Time. – Hvert Sekund af den tager mere Plads op i mine Tanker end andre hele Aar af mit Liv. Jeg maa bort derfra, et Sted hen, hvor Tiden ikke mærkes. Jeg ved nok,« fortsatte han, »at mange vil anbefale mig at tage min Tilflugt til den moralske Uendelighed, som er os givet i Religionen, men jeg kan forsikre Dem, at den har jeg allerede forsøgt, og den hjalp mig slet ikke. Tværtimod – Forestillingerne om Skaberens Almagt, Menneskets fri Vilje, Himmel og Helvede – alt dette fører mig netop midt ind i de Tanker, hvorfra jeg prøver at flygte. – Jeg maa se at finde ind i Tanken om Rummets Uendelighed, og efter hvad man har fortalt mig, tror jeg dog, at der i Stjernernes Baner, deres Cirkler og Ellipser inde i den grænseløse Himmel, kan findes noget, som fører Tankerne ad nye Veje. Hvad tror De, Signore?«

Augustus tænkte paa den Tid, kun nogle faa Aar tilbage, da han selv havde forestillet sig Æteren som sit rette Hjem. – »Jeg tror,« sagde han bedrøvet, »at Livet har sin aandelige Tyngdelov lige saavel som den fysiske – Landejendomme, Kvinder. –« Hans Blik søgte ud ad Vinduet imod det fjerne. Paa den blaa Foraarshimmel straalede Venus klar som en Diamant.

Den unge Fremmede drejede sig i Stolen imod ham. »De tror dog ikke for Alvor, at jeg er en Mand?« spurgte han. »Jeg er ikke nogen Mand, og med Deres Tilladelse, det vilde jeg heller ikke gerne være. Det er jo sandt, at Mændene har udrettet store Ting i Verden, men jeg har ogsaa tit tænkt paa, at Verden vilde være et mere fredeligt Sted, hvis de ikke saa haardhændet brød ind og sønderslog, hvad vi sætter allermest Pris paa.«

Augustus blev yderst forlegen ved Tanken om, at han havde behandlet en ung Dame som en Dreng; han kunde dog ikke gøre hende nogen Undskyldning, da Fejlen ikke var hans. Hastig forestillede han sig for hende og tilbød hende sin Opvartning paa Vejen til Pisa. I den unge Dames egen Holdning overfor ham gjorde hendes uventede Oplysning dog slet ingen Forskel, og hun syntes ikke at tænke paa, at han nu maatte se paa hende med andre Øjne. Hun sad som før med det ene smalle Knæ slaaet over det andet og Hænderne foldede derom. Det faldt Augustus ind, at han vist aldrig før havde underholdt sig med nogen Kvinde, som ikke under Samtalen først og fremmest havde beskæftiget sig med

hvilket Indtryk, hun vel selv gjorde paa ham, og at det sagtens skyldtes dette Forhold, at Samtaler med Damer var saa flove. Den unge Dame i Kappen syntes nu som før at nære venlig Interesse for ham uden at tænke paa, om han interesserede sig lige saa ivrigt for hende, og hendes Væsen syntes ham saa befriende og fuldt af Sødme, som var det netop dette, han hele Livet igennem havde savnet og søgt i sit Samvær med Kvinder. Han ønskede, at han selv nu kunde holde sig fra at ødelægge Situationen ved at falde tilbage til den Konversationstone, som er *de rigueur*, hvor Herrer og Damer taler sammen.

»Det gør mig ondt,« sagde han tankefuldt, »at De skal have saa ringe Tanker om os, da jeg dog er sikker paa, at alle de Mænd, som De har truffet, har stræbt efter at behage Dem. Kan De sige mig, hvorfor det altid skal gaa saaledes i Verden? – Det er hændt mig selv, Gang paa Gang, at en Dame har erklæret, at jeg gjorde hende ulykkelig, og at hun ønskede, at baade hun og jeg var døde, netop som jeg gjorde mit bedste for at gøre hende lykkelig. Det er jo nu saa længe siden, at Adam og Eva, –« hans Blik søgte tværs over Stuen til et stort Billede af dem, – »først gjorde hinandens Bekendtskab i Haven, og det maa kaldes et sørgeligt Resultat, naar vi endnu ikke kan gøre hinanden tilpas.«

»Spurgte De hende ikke, hvad hun ønskede af Dem?« spurgte den unge Pige.

»Jo, jeg spurgte hende,« svarede han, »men det var, som om en usalig Skæbne hindrede os i nogensinde at tage dette Spørgsmaal op uden i den største Ophidselse. Jeg er kommet til den Tro, at Kvinderne af en eller anden Grund ikke vil lade os vide, hvad de begærer af os. De har slet ingen Trang til at komme til Forstaaelse med os. Hvad de ønsker, er at staa sig i Kampen mod os. – Men jeg vilde ønske, at dog en eneste Gang i Menneskehedens Historie en Mand og Kvinde kunde mødes som Ambassadører for hver sin Magt og gennem fredelig Forhandling komme til en Overenskomst. – Jeg har,« tilføjede han, revet med af sin egen Tankegang, »selv i Paris mødt en Kvinde, en berømt Kurtisane, som kunde have gjort Fyldest som Ambassadør. Men De var vist aldrig gaaet ind paa at give hende Deres Akkreditiver, ja, det er godt muligt, at De vilde have betragtet hende som en Forræder imod hele Kønnet.«

Den unge Dame tænkte i nogen Tid over, hvad han havde sagt.

»De har vel,« sagde hun tilsidst, »ogsaa i Danmark Middagsselskaber, Baller og Conversazione?«

»Ja,« svarede han, »det har vi altsammen.«

»I saa Fald ved De ogsaa,« fortsatte hun langsomt, »at en Gæsts Rolle

i Selskabslivet er en ganske anden end en Værts eller Værtindes, og at Folk ikke venter eller ønsker de samme Præstationer i to saa forskellige Rollefag?«

»Ja, deri kan De nok have Ret,« sagde Augustus.

»Nuvel, saa ved De jo tillige,« vedblev hun, »at Gud, dengang da han skabte Adam og Eva, –« hun saa, ligesom han før, tværs over Stuen paa dem, – »ordnede det saaledes, at Manden i det Forhold, hvorom vi taler, optræder som Gæst, men Kvinden som Værtinde. Derfor tager han sig hele Sagen let, thi hans eget Hus', hans egen Aands Tempelboligs, Ære og Værdighed er slet ikke indblandet deri. Og man kan da ogsaa meget vel være Gæst hos Folk, som man aldrig selv vilde falde paa at indbyde til eller taale i sit eget Hus. Sig De mig da nu, Greve, hvad søger og ønsker en Gæst?«

»Jeg tror,« sagde Augustus, efter at han en Stund havde overtænkt Spørgsmaalet, »at hvis vi her, som jeg mener, vi bør, undlader at regne med den raa og ubehøvlede Gæst, som kommer for at blive beværtet, tager, hvad han kan faa, og gaar igen, saa er en Gæsts Ønske allerførst at adspredes, at komme ud af og glemme, hvad der til daglig tynger ham, – for det andet er det at brillere, at udfolde sig og gøre Indtryk paa sine Omgivelser. – Og til syvende og sidst haaber en Gæst at blive overtydet om, at han selv virkelig er til. – Men siden De fremsætter denne Sag saa overmaade smukt, Signora, saa hav da ogsaa den Godhed at sige mig: Hvad ønsker en Værtinde?«

»En Værtinde,« sagde den unge Dame, »vil takkes.«

Her gjorde høje Stemmer udenfor Ende paa deres Samtale.

V. Historien om den lejede Morder

VÆRTEN i Osteriet kom først ind, baglæns, med en Sølvlysestage i hver Haand, og med en Fart og Gratie, som var forbavsende hos en gammel Mand. Derefter kom de tre Herrer, som udgjorde Aftenselskabet, de to forreste Arm i Arm. Deres Ankomst forvandlede med et Slag hele Rummet, saa meget Lys, saa megen højrøstet Tale og saa mange Farver førte de med sig, endogsaa saa megen ren og skær Vægt, thi de to af dem var af højst anselig Statur.

Den af de tre, som straks tildrog sig Augustus' Opmærksomhed, saaledes som han vilde tiltrække sig Opmærksomheden overalt, hvor han viste sig, var en Mand paa omkring tresindstyve Aar, meget høj og

umaadelig svær. Han var klædt i sort med udsøgt Elegance, hans Linned var snehvidt, han havde mange Ringe paa Fingrene, og i hans store Halsbind lynede en pragtfuld Diamant. Hans lokkede Haar var farvet kulsort, og Ansigtet sminket og pudret med stor Kunst. Tiltrods for sin enorme Fedme og det stramme Korset, hvori han var snøret ind, bevægede han sig med ubeskrivelig Ynde, som om han havde en egen Rytme i Kroppen. – »Alt i alt«, tænkte Augustus, »hvis man kunde komme helt bort fra det konventionelle Begreb om, hvordan et Menneske skal se ud, maatte han siges at være en Genstand af stor og sjælden Skønhed, som vilde gøre Indtryk, hvor den blev sat, og f. Eks. være et overmaade virkningsfuldt Afgudsbillede.« Det var ham, som førte Ordet med en høj og gennemtrængende og paa samme Tid ejendommelig indsmigrende Stemme.

»Oh, bedaarende, bedaarende, min Nino,« sagde han, »dette Møde, denne Lykke at være sammen igen. Dog – jeg har hørt om Dig, jeg har kunnet følge Dine Veje og ved, at Du ganske nylig har købt Dig en *Danaë* af Correggio og et Spand paa seksten brogede Heste fra Cascini til Din nye Berlinervogn.«

Den unge Mand, til hvem han talte, og hvis Arm han holdt, syntes paa sin Side at skænke ham meget ringe Opmærksomhed. Idet Augustus betragtede denne unge Kavaler, begreb han, at Folket i dette Land maatte have høje Tanker om hans Skønhed. Han havde i Italien besøgt mange Malerigallerier, og det slog ham straks, at en skøn Yngling fra et af dem, Johannes Døberen, næret af vild Honning og Græshopper, den unge St. Sebastian fuld af Pile, eller selve en Engel fra den aabnede Grav kunde være traadt ud af sin Ramme, have klædt sig paa med skødesløs Elegance, og set nøjagtig saaledes ud. Han havde endogsaa, i en hel Skala af brune Farvetoner i Lød, Lokker og Øjne, noget af de gamle Maleriers Patina, og dertil det særegne Udtryk af ikke at tænke paa nogen Verdens Ting, som maa passe i Paradis, hvor Tænkning er overflødiggjort.

Den tredie i Selskabet var en høj, svær, pyntet ung Mand med lyst, krøllet Haar og et rosenrødt, faareagtigt Ansigt, der fortsattes ned i hans runde, fede Hals uden Antydning af Hage. Hans Blik hang under hele Maaltidet ved den gamle Herre, og han slugte hvert Ord, han sagde. Alle tre satte sig tilrette omkring Bordet, og Lysene i Kandelabrene skinnede paa deres Ansigter.

Den unge Dame kastede et Blik paa de Nyankomne, rejste sig, hyllede sig i sin Kappe og forlod Stuen. Augustus fulgte hende ud i Forstuen, hvor hendes gamle Tjener ventede paa hende med et Lys i Haanden.

Idet Augustus kom tilbage, blev hans Aftensmad bragt ind, og han satte sig til at spise en Kapun og en Kage, dekoreret med lyserødt Flødeskum. Selskabet ved Nabobordet var saa højttalende, at han bestandig afbrødes i sine Tanker og nødtes til at se derhen. Han lagde Mærke til, at den svære, gamle Herre, mens han stadig lod skænke for sine Gæster, selv kun drak Limonade, men ikke destomindre fulgtes med dem, eller førte an, i den løftede Stemning, som efterhaanden udviklede sig ved Bordet, som om han i sit eget Væsen havde et Fond af berusende Livsglæde, hvorpaa han kunde trække uden Bistand udefra. En Gang klang hans blide og klare Stemme i lang Tid uden Afbrydelse af de andre; han var ved at fortælle dem en Historie.

»I Pisa,« sagde han, »var jeg, for mange Aar siden, tilstede, den Gang, da vor guddommelige Monti, Digteren, trak sin Pistol ud og skød Monsignor Talbot ned. Det skete under en Souper, hvori kun vi tre deltog, ganske som her. Og det hele kom af en Meningsforskel angaaende den evige Fordømmelse.

Monti, som just havde udgivet sin »Don Juan«, var nedsunket i dybt Tungsind og vilde hverken drikke eller tale, saa at Monsignor Talbot undrede sig over dette Mismod hos en Digter, der lige havde opnaaet en stor Sukces. – Monti spurgte ham til Svar, om det dog ikke altid maatte forblive et forfærdeligt Ansvar at have skabt et Menneske, som nu var hjemfalden til den evige Ild. – Monsignor Talbot søgte smilende at berolige ham med, at den evige Ild var forbeholdt virkelige Mennesker. Dertil raabte Digteren højt op, at hans Don Juan var saa virkelig som noget Menneske, og Prælaten lænede sig, stadig smilende, tilbage i sin Stol og forklarede, at han havde ment saadanne Mennesker, som havde haft Liv i Kødet. »I Kødet!« raabte Monti, »og det vover De at benægte, naar der alene i Spanien er tusind og tre Damer, som er rede til at gøre deres Ed derpaa.« – Monsignor Talbot spurgte ham nu noget alvorligere, om han da virkelig holdt sig selv for at være Skaber i samme Forstand som den almægtige Gud. –

»Den almægtige Gud!« skreg Monti, »og ved De da ikke, De frygtelige Skeptiker, at det, som Gud i Virkeligheden gaar ud paa at skabe, det er min Don Juan og Homers Odysseus, og Cervantes' Ridder af den bedrøvelige Skikkelse? – Det er jo for dem, at Gud har beredt Himmel og Helvede. Eller bilder De Dem ind, at den Almægtige skulde ville holde ud i al Evighed med min Svigermoder, eller med Kejseren af Østrig? – Menneskene, de er jo den almægtige Guds Ler, hans Materiale, og vi, Kunstnerne, vi er hans Værktøj, hans Spartel og Mejsel, og naar

endelig Statuen staar færdig i Marmor eller Bronze, hvad han nu vil have den i, da slaar han os alle i Stykker og fejer os tilside, og bedre er vi da heller ikke værd. Naar De engang dør, Monsignore, kommer De til at gaa ud som et Lys, og der bliver ikke mere tilbage af Dem end af et Lys, som gaar ud, men i de evige Boliger, der vandrer Orlando og Misantropen, og min arme, ulykkelig Donna Elvira. Saaledes er nu engang Guds Arbejdsplan anlagt, og skulde vi endogsaa finde den noget langtrukken, hvem er vi da, at vi vover at kritisere den – vi, som ikke selv har ringeste Begreb om, hvad Tid og Evighed vil sige?« – Monsignor Talbot var personlig en stor Beskytter af de skønne Kunster, men han begyndte at blive ilde tilpas ved at høre saa kætterske Anskuelser fremført, og satte Monti i Rette derfor. – »Nuvel!« skreg Digteren rasende, »saa begiv Dig ind i Evigheden og se selv efter!« Og hermed lod han Løbet af sin Pistol, som han havde leget med, hvile paa Bordet og fyrede den lige af paa den høje Prælat overfor, saa at han sank sammen i sit Blod. Det var en alvorlig Historie, thi Monsignor Talbot maatte gennemgaa en svær Operation og svævede længe mellem Liv og Død.«

De to unge Mænd ved Bordet, som paa dette Tidspunkt havde drukket tre eller fire Flasker Vin, begyndte her at spøge højlydt med den fremsatte Idé og at udmale de Skikkelser, hvori den gamle Prins, i de forskellige Digteres Fantasi, kunde vente at blive udødeliggjort. Herunder brugte de saa mange Navne og Fagudtryk, som Augustus ikke kendte, og talte saa utydeligt, at han opgav at følge med i Samtalen; han begyndte først igen at høre efter, da den gamle Herre for anden Gang førte Ordet alene.

»Nej, saa sagte, kære Børn,« sagde han leende, »jeg har selv et solidere Salighedshaab. Men det kan være godt for Eder at beskæftige Eder med det evige Liv, ja, det kan maaske endogsaa sprede det Tungsind, som vor kære, dyrebare Nino paa det sidste er faldet i, til Sorg for hele Toscana. Derfor vil jeg nu fortælle Eder en anden Historie.«

Han lænede sig tilbage i Armstolen og rørte fra dette Øjeblik ikke hverken Retterne paa Bordet eller sit Glas. Augustus bemærkede, at den mørke, unge Mand, som han havde kaldt sin Nino, efterhaanden som Fortællingen skred frem, tog til at følge hans Eksempel, saa at tilsidst af de tre kun den lyskrøllede, unge Mand med Faareansigtet forblev tro imod Bordets Glæder.

»I Pisa levede, mine kære, unge Venner,« begyndte den gamle Mand sin Fortælling, »i min Bedstefaders Tid en hovedrig Mand af gammel Adel, som modtog et frygteligt Slag af Skæbnen. En af hans unge Venner, den, som stod hans Hjerte allernærmest, og som han fremfor alle

havde overøst med Velgerninger, vendte sig imod ham med en Utaknemlighed, der gennemrystede ham med Gru og Sorg, og tilføjede ham en dødelig Fornærmelse, der ydermere var af den Art, at den, hvis den blev bekendt, ganske uden vor Adelsmands egen Skyld vilde kalde Hobens Spot ned over hans Hoved. Denne Adelsmand var Filosof og satte sin Sjælefred over alt andet. Da han mærkede, at denne sørgelige Sag ødelagde hans Nattesøvn, og følte, at han umuligt vilde kunne faa sin Sindsligevægt tilbage, førend han havde udgydt det utaknemlige unge Menneskes Blod, da besluttede han sig til, at det skulde udgydes. Nu stod det paa Grund af særegne Omstændigheder ikke i hans Magt at gøre dette egenhændigt, og derfor henvendte han sig til en ung, professionel Morder i Pisa, en saadan, som man i gamle Dage brugte til den Slags, og som man kaldte en Bravo. Denne unge Mand var overmaade ødselt anlagt og havde ved sin Uforstand bragt sig i saa stor Pengeforlegenhed, at han, hvis ingen hjalp ham, næppe nok saa nogen anden Vej ud deraf end Ægteskabet. Min Bedstefaders Ven gjorde ham nu et smukt Forslag. »Det er mit Ønske,« sagde han til ham, »at i denne Sag ingen skal have noget at beklage sig over. Jeg vil betale Dig for min Sjælefred, hvad jeg mener den er værd, og det er ikke saa lidt. Hvis Du nu vil staa mig bi her af Din bedste Evne, saa skal jeg til Gengæld sørge for, at alle de Gældsposter, som plager Dig, bliver slettet ud, endogsaa hvad angaar Din Bedstemoders lille Rosenkrans af Koraller, som Du har pantsat.« Paa dette Grundlag afsluttede de deres Overenskomst og aftalte alt nøjagtigt imellem sig.«

En stor Kat, som havde ligget ved Ilden, sprang her med eet op i Skødet paa den gamle Prins. Uden at se paa den kælede han blidt for den, mens han fortsatte Fortællingen.

»Uhret havde just slaaet Midnat, da Bravoen gik til sit Arbejde, og den bekymrede Adelsmand, som vidste, at der ikke kunde blive Tale om Søvn for ham, førend han havde faaet Sikkerhed for, at det var tilendebragt, ventede paa ham i sit Kabinet og havde et Aftensbord dækket til ham der. Idet Klokken slog eet, kom den unge Mand igen ind ad Døren, saa hvid som en Død. »Er jeg hævnet?« spurgte Adelsmanden fra Pisa, »er min Fjende fældet?« »Ja,« sagde Bravoen. »Er det nu ogsaa ganske vist?« spurgte Adelsmanden igen, idet hans Hjerte begyndte at danse i hans Bryst. »Javist,« sagde Bravoen, »hvis da en Mand er død, som har haft min Stiletto – dengang, Nino, benyttede man endnu dette Vaaben, – i Hjertet tre Gange, lige op til Hæftet. – Som De selv sagde: i denne Sag skal ingen have noget at beklage sig over. – Nu vil jeg drikke

en Flaske Champagne med Dem.« De to satte sig da tilbords og nød en udsøgt Souper sammen. – »Ved De,« sagde Bravoen med eet, »hvad jeg synes er stor Skade? – Det er det, at vi efterhaanden allesammen er blevet saa kloge, at vi ikke engang længere tror paa, hvad vore fromme Bedstemødre møjsommeligt har indprentet os. For der er intet, som skulde glæde mig saa meget som at vide med Bestemthed, at baade De og jeg var evigt fordømte.«

Adelsmanden blev forbavset, og det gjorde ham ondt for den unge Mand, thi han saa ud, som om han var fra Vid og Sans. Han var tillige i Øjeblikket overmaade venligt stemt imod ham, saa han gjorde sit bedste for at trøste ham. – »Dette har været for meget for Dig,« sagde han, »og jeg tog Dig for en anderledes Karl. Men hvad den evige Fordømmelse angaar, saa skal Du ikke tabe Modet, maaske Du har Ret. Det Drab, som Du har begaaet i Nat, det har jeg selv begaaet over hundrede Gange i mit Hjerte, og vi har Skriftens Ord for, at det da er saa godt som fuldbyrdet. Der kunde vist findes de Skolastikere, som vilde holde for, at Din Del i det har været fuldkommen illusorisk, og at Du endnu har Tid til at to Dine Klæder i Lammets Blod og gøre dem hvide som Uld. Dog er det jo ikke godt at vide, og jeg skal ikke nægte, at da jeg fastsatte Din Løn, da havde jeg i Tankerne den Ulejlighed, Du kom til at gøre Dig, og den Fare, som Du kan komme til at løbe overfor min Fjendes Parti, eller overfor Lovene i Pisa, og indtil dette Øjeblik har jeg ikke tænkt paa Din Sjæl. Nu Du nævner den, er det jo klart, at der er en Fare for Dig ogsaa fra den Kant. Derfor vil jeg, foruden alt, hvad jeg allerede har givet Dig, for Din Sjæls Skyld, give Dig denne Ring.« Med disse Ord tog han af sin Finger en Ring med en stor, rundsleben Rubin, et uhyre værdifuldt Smykke, og rakte den til sin Bravo, der tog den, lo ham op i Ansigtet som om de slet ikke havde talt om hellige Ting, og gik sin Vej. – Vor Adelsmand gik i Seng og sov godt for første Gang i lange Tider, i Bevidsthed om, at han havde faaet sin Vilje sat igennem, og til og med betalt sin lejede Morder saa smukt.«

Idet den gamle Mand her gjorde en Pause i Fortællingen, spadserede Katten tværs over Bordet og sprang ned i Ninos Skød. – Som om han havde været et Spejlbillede af sin Genbo ved Bordet gav han sig til at stryge den blidt, mens han lænede sig tilbage i Stolen og lyttede.

»Men det var denne ulykkelige Adelsmands Skæbne,« fortsatte den gamle Fortæller, »bestandig at rystes i sin Tro paa Menneskene. Der var kun gaaet en Maaned efter denne Nat, og han var endnu – som en Mand, der lykkeligt har overstaaet en svær Sygdom – ifærd med at nyde Livet,

sine Venners Selskab, skøn Musik og Foraarets Liflighed omkring Pisa, da han, gennem Breve fra sine Venner i Rom, blev underrettet om, at den unge Fjende, for hvis Død han havde betalt saa rigeligt, var at finde i den evige Stad, saa blomstrende og kæphøj som nogensinde og Genstand for stor Opmærksomhed i Selskabslivet og ved Pavehoffet.

Dette sidste Bevis paa menneskelig Falskhed ramte ham lige i Hjertet. – »Hvem er mig tro,« tænkte han, »naar *han* har sveget mig? Var han saa bleg, fordi han havde forraadt mig?« – Ja, den stakkels Mand blev syg, han mistede endogsaa i nogle Dage af Fortvivlelse sit Mæle, og havde i lang Tid de grueligste Smerter i Øjnene og i den højre Arm, – men jeg vil ikke beskrive hans Sygeleje, thi det var intet imod, hvad han led i Sjælen. Dog, han var, som sagt, et Menneske, der tænkte; han begyndte at beskæftige sig med de evige Ting, som han og hans Bravo havde drøftet ved Aftensbordet. »Skulde det virkelig,« tænkte han, »være Hensigten, som er det ene afgørende, og har vore Handlinger intet at betyde?« Jo mere han tænkte derover, jo sikrere blev han paa, at det maatte hænge saaledes sammen. – »Maaske,« tænkte han, »har Hensigten selv kun afgørende Kraft, saalænge som den eksisterer udelukkende som Hensigt. Thi Handlingen tilintetgør den jo. Den sikreste Udvej fra at begære sin Næstes Hustru er utvivlsomt at besidde hende, og vi kan godt elske vore Fjender og bede for dem, som har gjort os Skade og forfulgt os, hvis vi kun ved, at de er vel af Vejen.« – Han mindedes de blide Følelser, hvormed han selv havde tænkt paa sin Fjende, imens han selv havde troet, at han var død.

»Saaledes,« tænkte han videre, »er Helvede rimeligvis fuldt af Folk, der ikke har faaet udrettet det, de vilde. Deres er den Orm, som aldrig dør. – Og saaledes,« fortsatte den gamle Mand, idet hans Stemme med eet blev blød og honningsød som et Kærtegn, »saaledes kom han da, efter at have mistet Troen paa Bravoer, til den faste Bestemmelse i Fremtiden kun at foresætte sig saadanne Ting, som han selv kunde føre til deres Fuldendelse. – Der var da endnu kun et eneste Spørgsmaal, hvorpaa han gerne vilde have Svar, inden han helt slettede denne sørgelige Historie af sit Hjerte. Og dette Spørgsmaal var,« fortsatte den gamle Prins med endnu mere smeltende Stemme: »For hvilken Sum solgte min Skyldner mig?«

Han gjorde en kort Pause.

»Dette, søde Nino,« sagde han saa, »er min Historie, og jeg haaber, at den ikke har kedet Dig. – Gør mig nu dog den Tjeneste at sige mig Din Mening om den.«

Der var en lang Stilhed. Den unge Prins lænede sig frem over Bordet, lagde Armen derpaa og Hagen i Haanden og betragtede den gamle Mand stift. Denne pludselige og bløde Bevægelse var i sit Væsen saa intimt beslægtet med Katten paa hans Knæ, at Augustus blev ganske forskrækket.

»Jo, med Din Tilladelse,« sagde han, »Din Historie kedede mig. Den var altfor lang, og dog er der ingen Ende paa den. Lad os nu gøre en Ende paa den i Aften.«

Med venstre Haand fyldte han sit Glas og drak det halvt ud. Stadig med venstre Haand, og langsomt, som en Mand, der har drukket for meget til at indlade sig paa nogen Anstrengelse, løftede han det og slyngede det tværs over Bordet, lige i Ansigtet paa den gamle Mand. Vinen løb ned over den skarlagenrøde Mund og den pudrede Hage, Glasset rullede ned paa hans Knæ, faldt til Gulvet og knustes.

Den lyslokkede, unge Mand udstødte et højt Skrig af Rædsel. Han sprang op, trak et lille Kniplingslommetørklæde frem og søgte at tørre Vinen af sin Vens Mund saa omhyggeligt, som om den havde været Blod. Men den fede, gamle Mand stødte ham fra sig. Hans Ansigt forblev i nogle Sekunder ubevægeligt som en Maske. Derefter begyndte det at lyse og gløde, som om et Lys var blevet tændt bag hans Træk, med en sælsom, triumferende Straaleglans. Det var umuligt at sige, om han virkelig rødmede bag Sminken, men som om det havde været dækket af dyb Rødme, gav hans Ansigt Indtryk af en hemmelighedsfuldt forøget, oprindelig Livskraft. Han havde set gammel ud, mens han havde fortalt sin Historie. Nu knejsede han med Ungdommens, ja, med Barndommens sorgløse Herskerkraft. Det blev med eet Augustus fuldkommen klart, hvem det var, han lignede: han havde de fulde, rige Former og den vældige Styrke bag dem, som man finder hos Bacchus, Vinens Gud. Luftkredsen om ham tog til at tindre med hans Straalekraft, som om den gamle Gud havde aabenbaret sig, vinløvkranset, for de forfærdede Dødelige. Han tog sit Lommetørklæde op og pressede det varligt mod Læberne, saa paa det og vendte sig imod sine Bordfæller, idet han talte saa dæmpet og blidt, som en Gud maatte tale til Menneskene, om hvem han ved, at de er for skrøbelige til at taale hans fulde Røst.

»Jeg ved det, det er et Familietræk i Din Slægt, Nino,« sagde han, »denne sjældne, denne imponerende *savoir mourir*.« Han nippede til sin Lemonade for at fjerne Smagen af den Vin, som havde rørt hans Læber. »Hvilken fin Kritiker Du dog er, Nino,« fortsatte han, »ikke alene af

Dine egne toscanske Sange, men lige saa vel af moderne Prosa. Det var jo virkelig Fejlen ved min Historie: der var ingen Slutning paa den. Og en Slutning kan dog være en guddommelig Ting. – Vil Du nu møde mig i Morgen tidlig paa Terrassen her bag Huset? – Jeg kender det Sted, det er en fortryllende Plet.«

»Ja,« sagde Nino, endnu i samme Stilling, med Hagen i Haanden.

»Tak, Nino,« sagde den gamle Mand. »Ja, det vidste jeg nok, at Du vilde. Og nu,« tilføjede han med rolig Værdighed, med et Blik ned ad sit vinplettede Linned, »maa Du give mig Din Tilladelse til at trække mig tilbage. Jeg kan dog ikke forblive i Eders Selskab i disse Klæder. Arturo, min Ven, giv mig Din Arm. – Vær ikke bange, Nino, jeg skal sende ham tilbage, saa at I sammen kan ordne alt, som skal ordnes. God Nat, se nu til at sove godt.«

Han begav sig bort, støttet til den lyse, unge Mand, som var ligbleg og syntes lamslaaet af Begivenhederne. Den anden af hans Bordfæller, som havde fornærmet ham saa dødeligt, blev siddende, som om han var faldet i Søvn over sin Vin. Med eet drejede han Hovedet og rettede Blikket lige mod Augustus, om hvis Nærværelse han til dette Øjeblik havde syntes fuldkommen uvidende; han stod op, kom over til ham og hilste ham overmaade høfligt. Han syntes ikke helt sikker paa Benene, men saa iøvrigt ud, som om han, aandelig talt, var rede til at tage sin Rolle i hvilken Ballet det skulde være.

»Signore,« sagde han, »De har været Vidne til en Strid mellem min Ven Prins Potenziani og mig selv, De ved, at jeg skylder ham Satisfaktion. Vil De gøre mig den Ære at være min Sekundant imorgen tidlig? Jeg er Giovanni Gastone, af Toscana, og Deres Tjener.« Augustus forklarede den unge Prins, at han aldrig til denne Dag havde taget Del i nogen Duel.

»Jeg er til Deres Tjeneste,« sagde han, »men det synes mig dog, at det vilde være at foretrække, om man kunde bilægge en Ordstrid, imellem Venner og ved et muntert Bord, saaledes som denne, i Venskabelighed. De kan jo heller ikke selv have noget Ønske om at duellere med en Mand, der er saa meget ældre end De.«

Giovanni smilede venligt. »Gør Dem ingen Samvittighed, Greve,« sagde han. »Prins Potenziani er den fornærmede og kan vælge vore Vaaben. Hvis De ikke saa nylig var kommet til Toscana, vilde De have hørt ham omtale som Pistolskytte. Hvad angaar, at han er gammel, saa er det jo sandt, at han har levet dobbelt saa længe som enten De eller jeg, men han er alligevel et Barn i Alder imod os. Det vil falde ham

lige saa naturligt at blive to Hundrede Aar, som for os to at blive halvtreds. Det, som slider os op, det rører ham slet ikke. De kender ham ikke, han er et højst vidunderligt Menneske.«

»Ja, hvad De der siger, synes mig ikke at gøre Sagen bedre,« sagde Augustus. »Tænker De da ikke paa, at han kan komme til at dræbe Dem?«

»Nej, nej, tænk ikke derpaa,« sagde den unge Mand. »Nej, men ser De: han har i saa mange Aar været min bedste Ven. Nu maa vi finde ud af, hvem af os to, der staar sig bedst med Forsynet.«

Et sagte, ubeskrivelig klart Fugleskrig klang fra Haven, som om selve Majnatten havde faaet Stemme.

»Hør! Kan De høre Aziola klage?« spurgte Giovanni, »det plejede altid før i Tiden at varsle mig noget godt. Jeg kan ikke vide,« sagde han lidt efter, »hvad det nu skulde kunne betyde for mig? Medmindre da Gud kan finde paa noget, han har sagtens mere Fantasi end jeg. – Og det vil da sige, at han skulde ligne min Ven, Potenziani, mere, end han ligner mig. – Det gør han ogsaa, det er jeg sikker paa.« Han sad nogen Tid i dybe Tanker. – »Se nu f. Eks. de Heste, som jeg har købt,« sagde han, »jeg har ikke givet dem Navne endnu. Den gamle Prins kunde med største Lethed have fundet paa et Navn til hver eneste af dem. – Kan De tænke Dem noget?«

VI. Marionetterne

Prins Giovanni havde netop gentaget sin Tak og sagt Godnat, da den ærværdige, gamle Tjener, som Augustus havde set i Phaetonen, kom op bag ham, saa lydløs som en Kat, og trak ham i Ærmet. Hans Frue, sagde han, var blevet forstyrret af Larmen i Huset og vilde have at vide, hvad den betød. Hun stod da ogsaa nu og ventede paa Augustus udenfor Huset, hvor Lyset fra Vinduet faldt ud over en Stenbænk. Hushovmesteren forblev afventende i hendes Nærhed, ved Stammen af et gammelt Træ.

Augustus havde Betænkeligheder ved at fortælle den unge Dame om Duellen, men han kom hurtigt paa det rene med, at hun vidste god Besked med den, idet hendes Tjener sammen med Værten havde lyttet ved Nøglehullet. Hvad hun vilde have at vide, var, hvordan Striden var opstaaet, og hun syntes at afvente hans Forklaring i den højeste Spænding. Augustus tænkte, at han lige saa godt kunde sætte hende ind i Sagen med det samme, i Tilfælde af, at det senere skulde komme til noget Slags Forhør, og idet han erklærede, at han selv ikke begreb, hvordan

det havde kunnet føre til en Kamp paa Liv og Død, fortalte han hende alt, hvad han kunde huske af Konversationen ved Aftensbordet. Hun lyttede uden at sige et Ord, saa rank og stille som en Statue, men da han var midt i sin Fortælling, tog hun hans Arm og trak ham ind i Lyskredsen fra Vinduet. Da han var færdig, bad hun ham fortælle den gamle Prins' Historie om Bravoen endnu engang, og hun afbrød ham et Par Gange for at faa enkelte Ord og Tal nøjagtigt gentaget.

Idet han for anden Gang var kommet til Ende med Historien, vendte hun sig pludselig imod Vinduet, og han blev helt forfærdet ved at se hendes Ansigt, saa nøjagtig som om det havde været et Spejl, gengive Udtrykket i den gamle Prins' Ansigt i det Øjeblik, da han havde modtaget den dødelige Fornærmelse. Hun brugte ikke hverken Sminke eller Pudder, saa han kunde følge hendes Blods Bølge, idet den steg fra Halsbindet til Haaret indtil hele hendes Ansigt glødede som efter voldsomt Løb eller stærk Vin. Det var her – i en lettere Udgave, fordi hun hverken legemligt eller aandeligt havde hans vældige Vægt, – selve hans guddommelige Metamorphose gentaget, og hun havde meget vel kunnet indtage sin Plads i den gamle Dionysos' Følge, i en ung Bacchantindes Skikkelse, eller maaske, efter det stærke Lys i hendes Øjne at dømme, som en af hans Leoparder.

Hun trak Vejret dybt. – »Fra det første Øjeblik, jeg saa Dem, Signore,« sagde hun, »har jeg vidst, at der vilde hænde mig noget godt. Vær nu saa god at sige mig: Hvis de begge tager godt Sigte og skyder deres Pistoler af i samme Sekund, er det da muligt, at de begge kan blive ramt i Hjertet?«

Augustus fandt den unge Pige meget grum af en Digterinde og Astronom at være. »Jeg har aldrig hørt, at det er sket,« sagde han, »men jeg kan heller ikke sige, at det vilde være umuligt. Jeg er selv langtfra vel tilmode ved denne Duel, og det er et mærkeligt Træf, at jeg just igaar skulde høre om den gamle Prins' sjældne Skydefærdighed.«

»Den har alle Mennesker hørt om,« sagde hun, »hvis han ikke kan kyse Folk paa anden Maade, kyser han dem med sine Pistoler. Men vær nu igen saa god at sige mig,« vedblev hun, »hvem den unge Mand er, som Prinsen vil skyde imorgen tidlig. De sagde mig ikke hans Navn.« Augustus fortalte hende det. Igen stod hun ganske stille. »Giovanni Gastone,« gentog hun endelig langsomt. »Er det ham? Da har jeg jo selv set ham. Dengang jeg for fem Aar siden havde min første Altergang, var han ogsaa i Kirke, med sin Bedstemoder, og holdt en Paraply over hende fra Vognen til Kirkedøren, thi det regnede stærkt den Dag.«

»Lad dem nu gaa i Seng,« sagde hun lidt efter, »da dette nu bliver den sidste Nat, han kommer til at gaa i sin Seng, saa lad ham sove i den. – Men vi, Signore, vi kan umuligt sove, og hvad skal vi tage os for? – Min Tjener har fortalt mig, at der er kommet et Marionetteater til Osteriet, og da Fragtmændene fra Pisa kommer saa sent tilbage med deres Vogne, saa giver det en Forestilling ved denne Tid. Lad os gaa ind og se paa den.«

Augustus følte med sig selv, at han næppe vilde faa Søvn i Øjnene inat. Ja, han havde aldrig følt sig mere lykkelig aarvaagen end i dette Øjeblik. Hans eget Legeme føltes lettere end før, aldeles som dengang han var en lille Dreng. Saa glædelig overrasket som en Guldgraver, der rammer en ædel Aare i Klippen, følte han, at han her var stødt paa en Aare af rig Handling i Tilværelsen. Hertil kom, at den unge Piges Selskab gav ham en egen Følelse af Velvære. Dette havde vist blandt andet, tænkte han, sin Grund i, at hun var klædt paa som han selv, i saadanne lange, sorte Benklæder, som forekom ham at være den naturlige Paaklædning for Mennesker. »Alle de Falbelader,« tænkte han, »hvormed Damer ellers fremhæver deres Kvindelighed, bidrager til at gøre deres Konversation lige saa tom som Officerers i Uniform, eller Præsters i Ornat, man faar slet intet ud deraf.« Han fulgte hende ind i det store, hvidkalkede Rum i Laden, hvor det lille Teater var sat op og Forestillingen i fuld Gang.

Luften herinde var trykkende varm og rigeligt fyldt med blandede Dufte, skønt der højt oppe i Taget var en Luge aaben til den dunkle Nattehimmel. Stuen var halv fuld af Folk og kun svagt oplyst af et Par Lygter, som hang i Loftet. Men omkring selve Scenen trak Rampens smaa Vokskjerter en magisk Halvcirkel af Lys og lod den ganske Regnbue af rosenrødt, brandgult, grønt og violet i de smaa Skuespilleres Kostumer, – der vel ved Dagens Lys var falmede og døde, – straale, spille og gløde som en hel Haandfuld Juveler. Paa det snavsede, hvide Bagtæppe figurerede deres Skygger, mange Gange større end de selv.

Teaterdirektøren stoppede op i sin Deklamation ved de fornemme Gæsters Ankomst og slæbte to store Armstole til dem op i Nærheden af Scenen. Derefter tog han fat, hvor han havde sluppet, og spillede videre med alle de forskellige Stemmer, som hørte til Rollerne.

Den Komedie, som opførtes, var den klassiske »Sandhedens Hævn«, den mest fortryllende af alle Marionetkomedier. Enhver vil huske, at Handlingen drejer sig om den Forbandelse, som en Heks nedkalder over Kroen, hvori alle Stykkets Personer er forsamlede og som gaar ud paa,

at enhver Løgn, der udtales deri, paa Stedet bliver Sandhed. Derved kommer den beregnende, unge Pige, som ved at hykle Kærlighed vil skaffe sig en rig Ægtemand, til virkelig at elske ham, Praleren bliver Helt, den Skinhellige omvender sig, og den rige, gamle Gnier, der jamrer over sin Fattigdom, bliver, inden Tæppet falder, bestjaalen for alle sine Penge. Naar Komediens Damer er alene paa Scenen, taler de paa Vers, men de mandlige Rollers Sprog er overmaade groft, – en ung Dreng, den eneste Uskyldige i det fordærvede Milieu, har et Par meget smukke Sange til Mandolinaccompagnement bag Scenen.

Stykkets Moral morede Publikum, og de trætte, snavsede Ansigter lyste op, naar de lo ad Mopsus, Komediens Klovn. Den unge Dame, som jo havde fortalt, at hun selv havde skrevet Komedier, fulgte Handlingens Gang med kollegial Interesse. Augustus følte mange af Replikkerne gaa sig forunderligt til Hjerte. Da Elskeren siger til sin Elskede, at et Stykke tørt Brød af Virkelighedens Haand mætter mere end en hel Kogebog, optog han det som et Raad, der blev ham selv givet. Det intetanende Offer taler henrykt om det klare Maaneskin til Skurken, der lurer paa at myrde ham, og denne svarer med at undre sig over Guds Almagt i at faa Menneskene til at glæde sig over noget, som slet ikke er til Fordel for dem, men maaske lige det modsatte. »Derfor elsker Gud os,« siger han, »ligesom vi elsker vore Hunde, thi naar han er i højt Humør, da er vi straks lystige og logrer med Halen, men naar han er nedslaaet, fordi der har ramt ham en eller anden himmelsk Modgang, da er vi med det samme bedrøvelige til Mode og tænker paa Selvmord, og naar han i en elegisk Stemning finder paa at skabe Maaneskin, saa trasker vi i Hælene paa ham, saa godt vi kan.« Augustus lo ad disse Repliker, det syntes ham, at han gerne igen, som da han var Barn, vilde føle sig som en af Guds smaa Hunde.

Til Slut viser Heksen sig atter paa Scenen, og paa Spørgsmaalet om hvad Sandheden er, svarer hun: »Sandheden er, at vi alle spiller med i en Marionetkomedie. Hvad det, mine Børn, særlig gælder om i en Marionetkomedie, er at holde Forfatterens Idé klar. Det er en Hemmelighed, som jeg dog vil betro Eder, at dette er den sande Lykke, som Folk leder efter paa helt andre Steder. Ja, det er det velsignede ved at spille med i en Marionetkomedie, og da jeg nu langt om længe er kommet ind i en, vil jeg heller aldrig ud af den igen. Men oh, I mine Medspillende, – hold Forfatterens Idé klar, ja, driv den ud i dens yderste Konsekvens.«

Augustus fandt, at der indeholdtes megen Visdom i disse Ord. – »Ja,« tænkte han, »hvis mit Liv var en Marionetkomedie, hvori jeg havde

faaet min Rolle tildelt, og jeg havde faaet den godt lært, saa vilde det hele være let og charmant.« Menneskene i dette Land syntes ham til en vis Grad at virkeliggøre et saadant Ideal. – De var lige saa vel bevandrede i Livets Rædsler og Mirakler som de smaa Skuespillere oppe paa Scenen i Digterens Fantasiverden. For Menneskene i Norden er Sjælens stærke Bevægelser frygtelig oprivende, og i Lidenskabernes Vold taler de stammende og i Udbrud, men Sydens Folk deklamerer flydende midt i deres stormende Sjælekvaler, som om Livet i alle dets mest svimlende Svingninger var en Komedie, hvorpaa de havde holdt mange Prøver og tilsidst Generalprøve. – »Hvis jeg nu virkelig,« tænkte Augustus, »langt om længe er kommet ind i en Marionetkomedie, saa vil jeg passe godt paa, at jeg ikke kommer ud af den igen.«

Under den sidste Scene, da alle Dukkerne var fremme ved Rampen for at modtage Publikums Bifald, hørte han en Dør blive aabnet i den anden Ende af Salen og saa, da han vendte sig, Prins Giovanni og hans Tjener komme ind og se sig søgende om mellem Tilskuerne. Han forstod, at det maatte være ham, de søgte om, rejste sig op og gik hen til dem, lidt tilbage fra Larmen omkring Skuepladsen. Han var ilde tilpas ved at være gaaet herind for at more sig paa denne Aften, som kunde blive den sidste i den anden unge Mands Liv; men noget saadant syntes ikke at falde Giovanni ind, og han spurgte, om Stykket havde været godt. – – »Der er hændt os et Uheld,« sagde han derefter, »Prinsens Ven, som skulde have været hans Sekundant imorgen, er blevet syg. Han er faldet i Krampegraad og har svære Opkastninger. Men jeg kom i Tanker om, at jeg tidligere paa Aftenen havde set Dem sammen med en ganske ung Mand, som jeg efter Deres Holdning tog for en Adelsmand af høj Rang, maaske fra Deres eget Land. Jeg kommer for at spørge Dem, om De vil tale med ham for mig og bede ham træde i Arturos Sted, thi hverken Prinsen eller jeg ønsker denne Affære opsat.«

Prins Giovannis Anmodning satte Augustus i en vanskelig Stilling. Han kunde ikke røbe den unge Dames Hemmelighed, og det syntes ham, at han hellere maatte lade ham forblive i den Tro, at hun var en ung Mand fra Danmark, som rejste under hans Omsorg. »Denne Herre,« sagde han, »er dog egentlig meget ung til at spille en Rolle i en saa alvorlig Sag. Men han er med mig herinde, og hvis De vil vente, skal jeg tale med ham derom.«

Den unge Pige var endnu optaget af, hvad der foregik paa Scenen, men just som Augustus kom tilbage til hende, gik Tæppet ned for sidste Gang. Han forklarede hende, hvad der var sket, og hvad Giovanni

ønskede, og foreslog, at de i Fællesskab skulde finde paa en Udflugt, som kunde tillade hende at tage bort inden Daggry, og undgaa at inddrages i Duellen. – Hun tænkte sig om, stod op og saa længe stift paa Giovanni, som selv, fra Salens anden Ende, havde Blikket fæstet paa hende.

»Signore,« sagde hun langsomt og alvorligt, »jeg vil gerne gøre Deres Ven, Prins Giovanni, en Tjeneste og med stor Glæde være Sekundant ved denne Duel. Vore Familier har ikke staaet paa nogen god Fod med hinanden, men i en Æressag er det jo vor Pligt at glemme gammelt Nag. Vær saa god at sige Prins Giovanni, at jeg hedder Eniolo della Gherardesci og er hans ærbødige Tjener.«

Giovanni, som saa, at de betragtede ham, kom her hen til dem, og da Augustus forestillede dem, hilste de to unge Mennesker paa hinanden med den mest udsøgte Artighed. Hun stod med Ryggen til Scenen, og Rampelyset dannede en Glorie omkring hendes Hoved, saa at hun lignede en ung Engel, der for en Gangs Skyld optræder i en Rolle som Kavaler. Tilskuerne, der havde været ved at bryde op, genkendte Prinsen og stod stille for at se paa ham, idet de dog holdt sig i nogen Afstand fra den lille Gruppe.

Giovanni udtrykte sin Taknemlighed for den Venlighed, hun havde vist ham.

»Prins,« sagde hun, »dengang da Joseph var Premierminister i Ægypten, og Potiphars Hustru en gammel Dame, søgte hun Audiens hos ham for at bede om den høje ægyptiske Orden, »Paradisets Stjerne«, til sin Svigersøn. – »Jeg vil overmaade nødig synes paatrængende,« sagde hun, »men det er jo nu saa længe siden, jeg sidste Gang bad Deres Excellence om noget. Maaske vil De denne Gang laane mig et venligt Øre.«

»Madame,« svarede Premierministeren hende, »der var, for længe siden, en Tid i mit Liv, da jeg var i Fængsel. Der kunde jeg ikke se Stjernerne, men jeg drømte om dem. – Jeg drømte, at fordi jeg ikke var der til at holde Øje med dem, løb de uden Orden hid og did paa Himlen, saa at Faarehyrderne foer vild med deres Hjorder paa Bjergene, og Kameldriverne i Ørkenen. – Jeg drømte endogsaa om Dem, Madame, og at jeg, da Stjernen Aldebaran faldt ned fra sin Bane paa Himlen, tog den op og rakte Dem den. De satte den fast i Deres Fichu med en Knappenaal og sagde: »Tusind Tak, Joseph.« – Det glæder mig af Hjertet, at min Drøm nu paa en Maade gaar i Opfyldelse. Den Orden, som De ønsker for Deres Svigersøn, er allerede bevilget ham.««

Kort efter skiltes de.

VII. Duellen

Solen var endnu ikke oppe, men der var et underfuldt Løfte om Lys i Luften og ikke en Sky paa Himlen. Terrassens Sten var endnu vaade af Dug, først een Fugl og saa en anden tog til at synge i Havens Buskadser, og fra Landevejen lød Raab fra Vognmændene, der var tidligt paafærde og vandrede afsted ved Siden af deres langhornede Okser.

Augustus var den første paa Pletten. Han inddrak den kølige Morgenluft, frisk som et Glas Vand, og mærkede Duften af let, fin Røg, blomstrende Træer og Støv fra Vejen. Det forekom ham besynderligt, at Døden selv ogsaa skulde være i denne Luft, og dog kunde han ikke tvivle om, at det for de to Duellanter gjaldt Liv og Død, og naar han tænkte paa de Regler, som de Aftnen i Forvejen havde opstillet for Duellen, vidste han, hvor sandsynligt det var, at den ene af dem aldrig vilde se Solen naa op til Zenith.

Tanken om Døden voksede i hans Sind, mens han gik op til Enden af Terrassen. Derfra var der vid Udsigt udover Landevejen, hvor den imellem to Rækker Træer vandt sig op og ned i Landskabet. I Horisonten skimtede han en brudt, blaa Linie, hvorover en lille Sky svævede. Naar Solen kom op, tænkte han, vilde det maaske vise sig at være Pisa. Her var altsaa den første virkelige Station paa hans Rejse, thi han havde Introduktionsbreve til flere betydelige Personer der i Byen. Men disse to Mennesker hastede imod den sidste Station paa selve deres Livs Rejse, og det slog ham, at de paa en eller anden særlig Maade maatte have rejst længere end han, siden de gik saa roligt mod deres Færds Ende.

Da han igen vendte om, saa han Giovanni komme ud af Huset og se op imod Himlen, ganske som han før selv havde gjort. Da han fik Øje paa Augustus, kom han ham imøde, bød ham Godmorgen og tog hans Arm, og de gik nogle Gange op og ned ad Terrassen i venskabelig og ligegyldig Samtale. Hvis Duellanten følte Uro, saa laa den dybt nede og viste sig paa Overfladen kun i en egen blid Spøgefuldhed. Og dog kom Augustus under deres Samtale til Overbevisning om, at den kommende Times Ubønhørlighed var ham dyrebar fremfor alt, saa at han klyngede sig til den med ubeskrivelig Lidenskab og vilde have sønderrevet enhver, som vilde have stillet sig imellem den og ham. – »Jeg forstod straks, da jeg saa Dem, Greve,« sagde han til Augustus, »at det for mig var et lykkeligt Møde.«

To af den gamle Prins' Tjenere kom ud, bærende en stor Armstol imellem sig. Prinsen var for svær til at staa op under Duellen, og var vant

til at foretage sine Skydeøvelser siddende. De spurgte, hvor de skulde sætte den, og alle gav sig til at søge en fuldkommen plan Plet paa Terrassen. Der skulde være ti Skridt imellem Duellanterne; de maalte Afstanden ud og mærkede Stedet, hvor Giovanni skulde staa. Den gamle Prins' Tjenere bragte ligeledes, med stor Omhu, et Par Duelpistoler i en smuk Kasse, et Glas Lemonade og et stort Silkelommetørklæde, som de altsammen anbragte paa et lille Bord nærved Stolen. Derefter gik de ind i Huset igen. Imens var den unge Pige kommet ud med sin gamle Hushovmester. Hun var bleg i sin mørke Kappe, gyste let i Morgenluften og holdt sig lidt tilbage fra de andre. Doktoren fra Landsbyen, som et Bud havde hentet, kom samtidig tilstede, en gammel Mand, der lugtede af Pebermynte og endnu bar forrige Aarhundredes Haarpisk; han sluttede sig til hende og underholdt hende med en Mængde Beretninger om Dueller, der alle var endte med Døden. Prins Giovanni vendte nogle Gange tankefuldt Blikket imod de to. Luften syntes langsomt at fyldes og mættes med Lys; Fuglesangen steg pludselig høj, klar og henrykt deri. Om et Øjeblik, følte de alle, vilde der ske noget skønt. En Flok Faar blev højtbrægende drevet forbi paa Vejen i en Sky af Støv, der allerede var randet med Guld.

Osteriets Dør gik op, og den gamle Prins kom ud deraf, støttet paa sin Tjeners Arm. Han var elegant klædt i en flaskegrøn Kjole, sminket og malet med Omhu, og førte sig med megen Ynde og Værdighed. Det var tydeligt, at han var meget bevæget. I det samme stod Solen op, men den mægtede ikke at forandre eller beherske Scenen i højere Grad, end den gamle Mands Ankomst havde gjort. Alle de andre søgte paa en eller anden Maade at beherske eller forstille sig, men han viste sin Sorg og Bevægelse saa oprigtigt som et Barn, der er sikker paa alle Menneskers Sympati. Hans mørke Øjne var fugtige, men frimodige og blide, som om alt i Verden var ham naturligt og velkendt. Han indgød sine Omgivelser den samme Følelse af uhyre Overlegenhed og Mesterskab som en stor Virtuos, der, som var det Børneleg, paa sin Violin løber op og ned ad alle Registre, lige til selve Djævletrillen. Hans store sjælelige Ligevægt var lige saa imponerende som den Balance, hvormed hans vældige Korpus blev baaret paa de smaa Fødder. Fra det Øjeblik, Augustus mødte hans Øjne, nærede han ingen som helst Tvivl om, at denne gamle Mands Skud var dræbende. Zeus selv, med Tordenkilen i sin Kappes Folder, kunde ikke have givet Indtryk af mere knusende Uovervindelighed.

Han henvendte venligt nogle Ord til dem alle og gjorde øjeblikkelig

Doktoren til sin Slave; hans Fiskeøjne fulgte fra nu af enhver af den gamle Mands Bevægelser. Han syntes ikke at have Hast, men heller ikke noget Ønske om at trække Tiden ud. – Det var klart, at fra det Øjeblik, han havde overtaget Ledelsen af Foretagendet, vilde det komme til at gaa saa præcist og yndefuldt som en Menuet.

Efter at have gjort et Par Bemærkninger om Vejret og Omgivelserne og med oprigtig Følelse takket de to Sekundanter, tilbød han sin Modstander Valget imellem Pistolerne, og da Giovanni, med den ene i Haanden, baglæns var gaaet de ti Skridt til sin Plads, gjorde han sig fri af sin Tjeners Arm, og med en dyb Bøjning for den anden Duellant, og en egen mægtig, befriet Gestus, som om han nu omsider lykkeligt var naaet fra den intetsigende Hverdag frem til det virkelige Liv, vejede han sit Vaaben i Haanden og satte sig tilrette i Armstolen med Pistolen støttet imod Knæet. Augustus indtog sin Plads, lige langt fra hver af de to, saa at de begge kunde høre hans Signal lige tydeligt. En let Morgenvind løb gennem Haven, rystede Blomsterne fra Grenene og fyldte Luften med Duft.

I det Øjeblik, da Augustus rømmede sig for at udtale sine tre skæbnesvangre Tal, traadte med eet den unge Piges ranke, mørke Skikkelse ud fra sin Plads lige overfor ham og frem foran den gamle Prins. Med den ene Haand støttet imod Hoften talte hun til ham med en saa klar Stemme, at det var ganske som om en Fugl havde slaaet sig ned paa hans Skulder og givet sig til at synge for ham.

»Tillad mig, Prins,« sagde hun, »at tale til Dem, inden De skyder. Jeg har noget at fortælle Dem. Hvis jeg var fuldkommen sikker paa Duellens Udfald, vilde jeg vente, indtil De har dræbt Deres Ven. Men ingen kender ganske Skæbnens Veje, og jeg vil ikke have, at De skal dø, førend De har hørt, hvad jeg har at sige.« Alle vendte sig imod hende, men hun selv saa kun ind i den gamle Mands ubevægelige og sorgfulde Ansigt. Hun tog sig meget ung og spinkel ud foran ham, men hendes store Alvor og Selvbeherskelse gav hendes Skikkelse en frygtelig Værdighed, som om hun var en ung Morderengel, der havde svunget sig ud af den blaa Morgenhimmel for at holde Dom paa Terrassen.

»For et Aar siden,« sagde hun, »sneg Rosina, Deres Hustru, sig en Nat inden Midnat ud af Deres Hus i Pisa for at træffe sin Fætter, Mario, – der skulde rejse fra Byen næste Morgen, – hos sin gamle Amme, i hendes Hus nærved Havnen. Det var af Vigtighed for de to at mødes og træffe Aftaler imellem sig, og Rosina følte, at hendes Styrke var ved at svigte hende, og at hun maatte dø, hvis hun ikke fik sin Elskede at se.

Som De ved, Prins, havde Rosina altid om Natten en lille Lampe brændende i sit Soveværelse. Hun turde ikke slukke den denne Nat, for ikke at vække Mistanke, og hun turde heller ikke efterlade Stuen tom af Frygt for, at De selv eller en af Deres Spioner, hendes Kammerjomfruer, skulde komme gennem den. Derfor bad hun sin bedste Veninde, en Jomfru som hun selv, der paa Grund af sin store Kærlighed til hende, og et helligt, hemmeligt Løfte, altid maatte være rede til at tjene hende, om at tage hendes Plads i Sengen, mens hun selv var borte. Tilsammen bestak de Deres sorte Tjener, Baba, med tolv Alen karmoisinrødt Fløjl og en lille Bologneserhund, som tilhørte Rosinas Veninde, – hvilket var alt, hvad de personlig ejede i denne Verden, – til at lukke dem ind og ud af Huset. De kom og gik forklædte som den Apotheker, der undertiden bliver kaldt til Deres Hus om Natten for at give Deres gamle Husholderske et Klyster. Rosina gik lige til sin Ammes Hus og talte der en Time med Mario, i Tugt og Ære, og hele Tiden i den gamle Kones Nærværelse, saaledes som de jo vidste, at det maatte være. De svor hinanden evig Troskab, hun gav ham et Brev til sin Onkel, Kardinalen i Rom, og hun listede sig ind i Paladset, da Klokken nylig havde slaaet eet. Dette, Prins, er den Historie, som jeg havde at fortælle, og som jeg vilde have, at De skulde høre.«

De stod alle fuldstændig urørlige omkring hende, som en Samling smaa Trædukker midt i et stort Landskab. Augustus og Doktoren var stumme, fordi de ikke forstod et Ord af, hvad hun havde sagt, den gamle Prins og Nino, fordi de var altfor dybt grebne deraf til at kunne enten tale eller røre sig.

Tilsidst fandt den gamle Mand Ord for sin Forbavselse. »Hvem,« spurgte han, »har sendt Dem herhen for at fortælle mig denne Historie, min smukke, unge Signore?« Pigen saa ham lige i Øjnene.

»Kender De mig ikke igen, Prins?« spurgte hun, »jeg er den unge Pige Agnese della Gherardesci, som gjorde Deres Kone denne Tjeneste. De har ogsaa set mig før, – ved Deres Bryllup var jeg Brudepige, i en gul og hvid Kjole, og engang senere, da De kom ind i Rosinas Kabinet, sad jeg og spillede Skak med Professor Pacchiani, som De havde sendt ind til hende for at foreholde hende hendes Pligt, men hun stod ved Vinduet med Ryggen til, for at ingen skulde se, at hun græd.« Fra det Øjeblik, da hun havde sagt dette, tog Prins Giovanni ikke Øjnene fra den unge Piges Ansigt, men forblev, under alt hvad der senere skete, saa stille som et Træ i Haven.

Den gamle Prins sad i sin Lænestol, ganske ubevægelig, og saa der

mere end nogensinde ud som et skønt og strengt, gammelt Afgudsbillede, udført i en Mosaik af Guld, Elfenben og Ibenholt. Han betragtede den unge Pige opmærksomt. »Vær saa god at modtage min oprigtige Beklagelse, Signora,« sagde han og bøjede sig dybt for hende. Derefter sad han igen længe tavs, som en Støtte.

»Saaledes,« sagde han pludselig, langsomt og med stor Vægt, »saaledes vilde jeg da, hvis Baba havde været mig tro, have fundet de to sammen, i Ammens Hus, ved Nattetid – og have haft dem i min Magt.«

»Ja, der vilde De have fundet dem,« sagde Pigen, »men de vilde slet ikke have frygtet Døden, hvis de kunde dø sammen.«

»Nej, nej, nej,« sagde den gamle Prins, »Gud bevare mig, det vilde jeg slet ikke have tænkt paa. Nej, men jeg vilde have taget deres Klæder fra dem og fortalt hende, at jeg vilde tage en grum Hævn over hendes Elskede ved Daggry, og jeg vilde have lukket dem inde sammen, i den Stue, hele Natten. Naar hun blev forskrækket eller vred, rødmede hendes Ansigt, hele hendes Legeme, som en Oleanderblomst.« Dette gav ham i lang Tid Stof til Eftertanke, mens de andre forholdt sig tavse. Han syntes mere og mere at stivne til en livløs Genstand, et Monument over sig selv og sit Liv. – Med eet spredte en dyb Rødme sig over hele hans Ansigt.

»Og da,« udbrød han med en mægtig Bølge af Følelse. »Da kunde jeg have haft hende, mit yndige Barn, at lege med endnu idag.«

Der var dødsstille paa Terrassen. Ingen vovede at tale i Nærværelse af saa dyb Sorg.

Pludselig smilede han til dem alle, et Smil saa værdigt som en Oldings, og blidt som et lille Barns. »For lille,« sagde han. »For lille. Jeg har altid været for lille. Det har været Grunden til mine Nederlag. Jeg undte ikke den unge Mand, Mario, dette, – ak, hvilken smaalig Uædelmodighed. Og i smaalig Forfængelighed ønskede jeg mig en Arving, hvis det nu skulde gaa saaledes, ud af et regerende Hus. Altfor lille har jeg været, altfor lille for Guds Planer.«

»Nino,« sagde han et Øjeblik efter, »kære Nino, min Ven, – tilgiv mig, at jeg gjorde Dig Uret. Giv mig Din Haand.« Den dødblege Nino lagde sin Haand i hans. Men efter at have trykket sin Vens Fingre, tog den gamle Mand igen sin Pistol i Haanden, som om han var paa sin Post imod en stærkere Fjende.

Hans dybe, mørke Øjne stirrede lige ud, med Angst, men ogsaa med Mod, og han aabnede sin Mund lidt, som om han vilde til at synge for dem.

»Carlotta!« sagde han.

Med en mærkelig, majestætisk og træt Bevægelse drejede han Kroppen til højre og faldt med Stolen, som han sad i, sidelæns om paa Terrassen. Hans tunge Legeme ramte Stenen med et dumpt Klask. Stolen laa med de to Ben i Vejret, idet han langsomt rullede ud af den og blev liggende dødsstille. I dette Øjeblik gik Pistolen, som han endnu holdt i Haanden, af, og paa sin vilde Bane imod Himlen peb Kuglen saa tæt forbi Augustus' Øre, at det smertede. Det bedøvede ham, og bragte for et Sekund hans Hustrus Billede frem for ham, med vidunderlig Tydelighed. Da han atter havde samlet sig, saa han Doktoren knæle ved Siden af den gamle Prins, og løfte begge sine Arme imod Himlen. Langsomt dækkedes den gamle Mands Ansigt af en askeagtig Bleghed, Sminken paa hans Kinder og Mund traadte frem derpaa saa klart som rosenrød og højrød Emaille paa Sølvgrund.

Doktoren lod sine Arme synke og lagde en Haand paa den ubevægelige Skikkelses Hjerte. Et halvt Minut efter vendte han sig mod de omkringstaaende med et Ansigt, der var saa præget af Rædsel, at det manglede ethvert Udtryk. Idet han mødte deres Øjne, forandredes det. Han rejste sig og erklærede: »Alt er forbi!«

De blev staaende ganske stille omkring den Døde. Den gamle Prins var bestandig saa fuldstændig Midtpunktet i deres Kreds, at det var, som om han havde været ifærd med langsomt at stige til Himmels, og som om de havde været hans forladte Disciple, der fra Jorden stirrede efter ham. Kun Nino var paa en Maade udenfor det hele, ligesom paa de gamle Altertavler, der forestillede store hellige Begivenheder, Portrættet af den Mand, som har skænket Billedet til Kirken, og som er sat ind i et Hjørne uden ret at have Del i, hvad der foregaar.

Solen steg højere paa den klare, skyfri Himmel og lagde et fint og blødt Skær omkring de tunge, flaskegrønne Kurver i den gamle Prins' Legeme, hvor han laa ubevægelig paa Stenterrassen.

VIII. Den befriede Fange

Efter at den gamle Prins' Tjenere havde løftet ham op og baaret ham bort, og Augustus havde fulgt dem, var Giovanni og Agnese alene tilbage, Ansigt til Ansigt, paa den forladte Terrasse. Deres Øjne mødtes, og, som det havde været hendes mest betydningsfulde Mission paa denne begivenhedsrige Morgen, saa hun ham ind i Ansigtet, i saa lang Tid,

som det tog Hanen i Værtshuset, – der i lige Linie nedstammede fra Ypperstepræsten Caiphas' Hane, og hvis Forfædre var blevet bragt til Pisa af en hjemvendt Korsfarer, – at hæve og fuldende en høj, gennemtrængende Galen. Da vendte hun sig for at følge de andre. Men ved hendes første Bevægelse, talte han, mens han bestandig blev staaende uden at røre sig.

»Gaa ikke bort,« sagde han. Hun standsede, men svarede ikke. »Gaa ikke bort,« gentog han, »førend De har ladet mig tale til Dem.«

»Jeg ved ikke af,« sagde hun, »at De har noget at sige mig.«

Han forblev ubevægelig, dødbleg, og søgte Gang paa Gang, forgæves, at faa et Ord frem. Endelig begyndte han, med hæs og forandret Stemme:

». . . jeg saa en Kvinde, da mit Blik sig hæved, –
og skønt det var saa længe, længe siden,
mig hendes Nærhed havde gennembævet, –
fornam min Sjæl, – thi Øjets Hjælp var liden, –
alt ved den høje Kraft, som hun udsendte,
den fordums Kærlighed, urørt af Tiden . . .«

Der fulgte en lang og dyb Stilhed. Man kunde have taget hende for en lille Statue i Haven, hvis det ikke havde været for Morgenvinden, som legede med, og løftede, hendes Haar.

»Jeg gik fra Dem,« sagde han, med den samme hæse ligesom rædselsslagne Stemme, »jeg var allerede gaaet fra Dem. Men da jeg kom til Døren vendte jeg mig om. De sad op i Sengen. – Dit Ansigt var i Skygge, men Lampen lyste over Din Ryg og Dine Skuldre. Du var nøgen, jeg havde jo revet Dine Klæder af. Sengen havde gyldne og grønne Gardiner, som en Skov, som en af mine egne Skove i Bjærgene, og Du, Du var Daphne paa mit Billede, der vender sig bort og forvandles til et Laurbærtræ. Og jeg stod i Mørket! – Da slog Uhret eet. I et Aar!« skreg han, »i et Aar har jeg ikke tænkt paa andet end det ene Øjeblik.«

Igen stod de to unge Mennesker tavse og som fortabte. Ligesom de Marionetter, de havde set optræde om Natten, var de i stærkere Hænder end deres egne, og ude af Stand til at sige, hvad der skulde blive af dem. Lidt efter talte han igen, idet han saa bort, og vred sine Hænder:

»Da følte jeg, hvor Angers Nælder svide!
Alt, hvad jeg elsked før, og mest begærte,
det voldte mig fra nu af Harm og Kvide.

Saalunde bed Selvkendelsen mit Hjerte,
at jeg afmægtig segned hen i Vaanden. –
Hun ved det, som var Aarsag til min Smerte!« –

Han standsede brat, fordi han, skønt han havde gentaget Verset for sig selv hundrede Gange, i dette Øjeblik ikke kunde huske et Ord mere. Han stod, som om han skulde styrte om uden Liv, som fornylig hans gamle Modstander i Duellen.

Hun vendte sig og saa paa ham, strengt, men dog med den Ro og Klarhed, som Digterkunsten kalder frem paa deres Ansigt, der ret af Hjertet elsker den. Hun tænkte sig længe om, for i sin Hukommelse at finde det Vers, som passede her; da hun tilsidst talte, var hendes Stemme klar som en Fugls:

»... Det ikke mer sig sømmer,
at Skam og Frygt Dig binder som en Fange.
Løs Dig, og tal ej som en Mand, der drømmer ...«

Hun saa et Øjeblik bort og igen tilbage til ham, drog Vejret dybt og fortsatte:

»Det Kar, som knustes af den fule Slange,
var, og er ej. Men vid I, som har Skylden:
Guds Hævn er for Bestikkelse ej bange.«

Med disse Ord gik hun bort, og skønt hun gik ham saa nær forbi, at han havde kunnet standse hende ved at række Haanden frem, rørte han sig ikke, men blev staaende paa den Plet, hvor hun havde forladt ham, som om han havde til Hensigt at blive der for evigt.

Augustus mødte hende paa Dørtærskelen til Huset. Han var dybt grebet af Morgenens Begivenheder, og nu sidst af Synet af den gamle Prins, som laa fredeligt og med stor Værdighed paa den brede Seng i Værtshuset, men hans Samvittighed sagde ham, at han burde se at komme videre og at aflevere den gamle Dames Budskab i Pisa. Han haabede nu, at den unge Pige vilde staa ham bi hermed. Han var, efterhaanden, som han bedre forstod Gangen i det Drama, som her var blevet udspillet og afsluttet, forlegen ved at nærme sig hende, der jo havde haft en af de store Roller deri, angaaende noget saa trivielt som en Adresse, men hun gengav ham hans Sikkerhed ved at komme ham imøde, som om han var en

gammel Ven, hvem hun var meget glad ved at gense. Hun tog hans Haand og saa venligt paa ham. Hendes Holdning var forvandlet, hun var som en Statue, der er vakt op til rigt Liv.

Hun lyttede opmærksomt til hans Historie og var fuld af Iver for hurtigst muligt at bringe sin Veninde i Pisa hendes Bedstemoders Velsignelse. Hun foreslog Augustus, at han skulde køre med hende i hendes Phaeton, som kunde komme hurtigere frem end hans tunge Karet, og lovede ham selv at køre den.

»Min Ven, gode danske Greve,« sagde hun. »Lad os dog bryde op med det samme. Lad os skynde os til Pisa. Thi ser De, jeg er fri nu. Jeg kan gaa, hvorhen jeg vil, ogsaa i mine Tanker. Jeg kan tænke paa Dagen imorgen, og jeg tror, at det imorgen bliver en dejlig Dag. Jeg husker, at jeg er sytten Aar og ved Guds Miskundhed har mere end halvtredsindstyve Aar endnu at leve i. Jeg er ikke mere, som jeg før var, spærret inde i en eneste Time, – jeg behøver slet ikke mere at tænke paa den. – Gud!« udbrød hun i stærk Bevægelse, »jeg kan ikke huske den nu, selv om jeg prøver paa det!« Hun saa ud som en ung Vognstyrer, der drikker Vinden af sin egen Fart, og er sikker paa at sejre i Kapkørslen. Det var tydeligt, at Tanken om stærk Fart i Øjeblikket var hende dyrebar frem for alle andre. Idet de gik sammen ind i Huset, saa hun sig tilbage.

»Ved De,« sagde hun, »vi har haft Uret allesammen. Denne gamle Mand var stor, og fortjente at blive elsket. Da han levede, ønskede vi ham død, men nu, da han er borte, er det tomt, og vi vilde gerne have ham tilbage.«

»Hvad De der siger,« sagde Augustus, som selv havde gjort sig sine Tanker ved alt, der var sket, »det tjener til at lære os, at der for ethvert Menneske, som vi møder i Livet, dog burde findes en Plads i vor egen Tankeverden – som for et Træ, som vi planter i vor Have, eller et Møbel, som vi stiller op i vore Stuer. Det er dog vist bedre at bevare dem, og søge at gøre Brug af dem der, end at kaste dem alle fra os, og ende med at staa i en nøgen Have og et tomt Hus.« Den unge Pige tænkte en Stund over hans Ord. »Ja,« sagde hun, »da skal den gamle Prins, i min Sjæls Have, fra nu af være et stort Springvand af sort Marmor, hvorom-kring der er svalt og skyggefuldt, og hvorfra rige Vandmasser styrter og bruser. Jeg vil gaa ned og sidde der, naar jeg har noget at tænke over. Hvis jeg havde været i Rosinas Sted, saa vilde jeg ikke være flygtet fra ham, men hellere have prøvet at gøre ham lykkelig. Det vilde have været godt, om han var blevet lykkelig, tilsidst. Det er saa tungt at vide, at man har voldt et andet Menneskes Ulykke.«

Det faldt Augustus ind, at hun maaske nu for sent angrede sin Indgriben i Duellen, og for at trøste hende sagde han: »Betænk, at De sagtens i Dag har reddet den andens Liv.« – Hun skiftede Farve, og var en Tid ganske tavs. Derefter vendte hun sig imod ham med stor Styrke. »Hvem,« sagde hun, »kunde have staaet rolig ved Siden af og hørt et Menneske saa uretfærdigt anklaget?«

Saa snart hendes Vogn var forspændt, begav de sig i flyvende Fart til Pisa. Den hede Middagstime nærmede sig, Vejen var støvet, og de høje Træers Skygge krøb sammen under dem. Augustus havde efterladt Doktoren sit Navn og sin Adresse i Pisa i Tilfælde af, at der skulde blive Forhør i Sagen, men naar alt kom til alt var den gamle Prins jo død en naturlig Død.

IX. Afskedsgaven

Grev August von Schimmelmann havde opholdt sig i Pisa i over tre Uger og var blevet helt indtaget i Byen. Han havde haft en Kærlighedshistorie med en svensk Dame, noget ældre end han selv, som boede i Pisa for at være paa Afstand fra sin Mand og holdt en lille privat Operascene, hvorpaa hun optraadte for sine Venner. Hun var Discipel af Swedenborg og havde, sagde hun, haft en Aabenbaring af sig selv og Augustus i det andet Liv. Mere optaget havde dog Augustus været af det Forsøg, som to Præster, en gammel og en ung, havde gjort paa at omvende ham til den katolske Kirke. Det var ikke hans Mening at omvende sig, men det overraskede og fængslede ham, at der var Mennesker, som med saa megen Ihærdighed beskæftigede sig med hans Sjæl, og han satte dem samvittighedsfuldt ind i alle sine sjælelige Tilstande. Dog vidste han selv, at denne aandelige Forførelseshistorie ikke kunde vare evigt, men at den, saaledes som det beklageligt nok er Tilfældet med alle Forførelseshistorier, maatte komme til den ene eller anden Afslutning, og han var begyndt at give sig af med et hemmeligt, politisk Broderskab, hvortil han havde faaet Adgang i sin Egenskab af Borger i et frit Land. Her havde han mødt en af de uforfalskede, gamle Jakobinere, en Landflygtig, som havde været Medlem af selve Bjerget og Ven med Robespierre. Augustus besøgte ofte den mørke, skidne, gamle Mand i hans mørke og skidne Bolig, højt oppe under Taget af et faldefærdigt Palads, og drøftede med ham Tyranniets og Frihedens Problemer. Han havde ogsaa givet sig til at tage Timer i Maling og var ifærd med at kopiere et Maleri paa Galleriet.

En Dag fik han Brev fra den gamle Grevinde di Gampocorta, som nu for Tiden boede paa sin Villa udenfor Pisa, og som indbød ham til at besøge sig. Hendes Brev var overstrømmende venligt, og fuldt af Nyheder. Ved Efterretningen om, at hendes Bedstemoder var Døden nær, og hendes første Mand død, var den unge Fru Rosina nedkommet med en Søn, der var blevet døbt Carlo efter sin Oldemoder, og som denne beskrev som et vidunderligt Barn. Baade den gamle og den unge Dame var nu vel oven Senge, den gamle Grevinde havde forsonet sig med Tabet af Brugen af sin højre Haand, og ingen af dem havde nu noget højere Ønske end personlig at sige Augustus Tak for den Bistand, han havde ydet dem i Nødens Time.

Augustus kørte ud til Villaen en trykkende hed og lummer Eftermiddag. Da han allerede var nær ved sit Bestemmelsessted brød det Uvejr løs, som i tre Dage havde hængt over Pisa. En sælsom, svovlagtig Farve og Lugt fyldte Luften, og de høje, mørke Træer langs Landevejen bøjedes imod Jorden under heftige Vindstød. Et Par vældige Lyn slog ned tæt ved hans Kalechevogn, og efterfulgtes øjeblikkelig af lange, øredøvende Tordenbrag. Saa kom Regnen, tilgavns, i tunge, lunkne Draaber, og i Løbet af et Minut tilsløredes hele Landskabet af dens lange, lysende graa Striber. Idet de kørte over en Stenbro med en lav Balustrade, saa han, hvorledes Regnen slog ned i den mørkebrune Flod som mange hundrede Pilespidser. Vognen fulgte med Besvær Vejen op ad en lang Bakke, der var glat og strømmede med Regnvand, og holdt udfor en høj Stentrappe foran Villaen, hvorad en Tjener skyndsomt kom springende med en uhyre stor Paraply, for at beskytte Gæsten under hans Opstigning.

I den lange Sal, der vendte sine høje Vinduer ud imod en Stenterrasse med Udsigt over Floden, hørtes Regndraabernes Trommen imod Stenene saa tydeligt, som om de var faldet inde i selve Stuen. Gennem de aabne Glasdøre strømmede Duften af overvældende Friskhed, og af de tørre Sten, der brat afkøledes under brusende Regnvand. Salen selv duftede af Roser. I den fjerneste Ende havde en gammel Abbate været ved at give en lille Pige hendes Lektion ved Pianoet; Tordenen og Regnen havde forstyrret dem i at tælle deres Takt, og de stod og fulgte, gennem Vinduet, hvordan Uvejret drog frem over Dalen og Floden.

Den gamle Grevinde og den unge Moder sad sammen i en Sofa og betragtede Barnet, som var blevet bragt dem ind i Favnen paa sin Amme, et stort pragtfuldt ungt Fruentimmer, klædt i højrødt og lyserødt som en Oleanderbusk, og dèr saa fantastisk spæd ud, som et lille, stegt

Æble, hvortil der var fæstet Favne af Baand og Kniplinger. Damernes Opmærksomhed var delt mellem ham og Uvejret, og de to tilsammen havde bragt dem i en saadan Tilstand af ekstatisk Ophidselse, at det var, som havde hele deres Tilværelse i dette Øjeblik naaet sit Kulminationspunkt.

Grevinde Carlotta vilde have rejst sig for at gaa Augustus imøde, men ved Synet af ham overvældedes hun af Bevægelse. Under de rynkede Øjenlaag løb hendes Øjne fulde af Taarer, som i Samtalens Løb Gang paa Gang rullede hende ned over Ansigtet. Hun kyssede ham paa begge Kinder, og forestillede ham ivrigt for sin Datterdatter, der virkelig var saa yndig som nogen Madonna, han havde set i Italien, og med sin Yndighed forenede en lille knibsk Mine, som var meget indtagende, og for hendes Barn. Augustus havde aldrig været i Stand til at føle andet end Skræk overfor helt smaa Børn, endskønt han ogsaa kunde sætte sig ind i, at de maatte fængsle ved den Løfterigdom, som den spæde Menneskealder rummer, og han blev overrasket, da det gik op for ham, at Barnet, for de tre Kvinder, netop i dette Øjeblik havde naaet Fuldkommenheden, saa at de med Smerte imødesaa enhver Forandring, som Tiden vilde bringe. Det slog ham, at et saadant Syn paa Menneskelivet, der gaar ud fra, at det naar sit Zenith ved Fødslen, for derefter at gaa ned ad Bakke, maatte være lettere at gennemføre i det virkelige Liv end hans eget.

Den gamle Dame havde forandret sig meget, siden de første Gang mødtes. Den Kærlighed til et mandligt Væsen, som hun havde erklæret sig ude af Stand til at føle, og som hun nu havde lært at kende, havde afrundet hele hendes Tilværelse i en sød og storslaaet Harmoni. Hun gav selv Forklaringen i Samtalens Løb. »Som lille Pige,« sagde hun, »fik jeg den Regel indprentet, at man aldrig skulde vise et halvfærdigt Arbejde til en Dumrian. Men hvad andet gør vel den gode Gud imod os hele Livet igennem? – Hvis han fra Begyndelsen havde vist mig dette Barn, da vilde jeg have været saa from som et Lam, og den Almægtige kunde have redet mig i Silkebaand hvorhen han vilde. Vort Liv er et Mosaikværk, som Skaberen fylder ud Stykke for Stykke. Havde jeg bare straks set denne lille kostelige Juvel som Midtpunkt deri, da vilde jo det hele Mønster være gaaet op for mig, og jeg havde ikke Gang paa Gang slaaet det i Stykker, og givet Herren saa meget at gøre med at sætte det sammen igen.« Iøvrigt talte hun mest om den ulykkelige Hændelse ved Kroen, og den Eftermiddag, som hun og Augustus havde tilbragt sammen der. Hun dvælede ved alle Smaatræk deri med den inder-

lige Nydelse ved Erindringen, der skænker de svundne Begivenheder en særegen Fortryllelse, hvor intetsigende de end i sig selv har været.

En Tjener bragte dem Vin og nogle meget smukke Ferskner, og den unge Fader kom ind, blev forestillet og sluttede sig til Selskabet. Han indtog dog ingen mere fremtrædende Plads i Billedet end den, som kunde være tilfaldet den yngste af de hellige tre Konger; den gamle Grevinde havde selv overtaget Josephs Rolle.

Da Regnen var sagtnet af, førte hun Augustus hen til Vinduet, for at han skulde se Udsigten. »Min kære, unge Ven,« sagde hun, mens de stod der, lidt fra de andre. »Jeg kan aldrig i Ord udtrykke min Taknemlighed imod Dem. Men jeg vil gerne give Dem et lille Tegn derpaa, hvorved jeg beder Dem gøre mig den Glæde at modtage det.«

Augustus stod og saa ud af Vinduet. Der var noget mærkeligt velbekendt ved Landskabet dernede, som et Øjeblik fik det til at svimle for ham.

»Dengang vi først mødtes,« sagde hun, »fortalte jeg Dem, at jeg i hele mit Liv kun har elsket tre Mennesker. Om de to har De allerede hørt. Den tredie var en ung Pige paa min egen Alder, en Veninde fra et fjernt Land, nu husker jeg ikke mere hvilket. Vi var kun kort Tid sammen, og saas aldrig igen. Men vi havde lovet aldrig at glemme hinanden, og Mindet om hende har mange Gange styrket mig i Livets Genvordigheder. Da vi tog Afsked med hinanden udvekslede vi Erindringsgaver. Og just fordi den Gave, jeg fik af hende, er mig saa dyrebar og et Tegn paa sandt Venskab, vil jeg bede Dem tage imod den. Gid den maatte styrke Dem i Troen paa Tilværelsens Mirakler, og Skæbnens hjælpende Haand.«

Med disse Ord tog hun en lille Genstand frem fra sit Bryst og rakte ham den.

Augustus saa paa den, og uvilkaarlig søgte hans Haand op til hans eget Bryst. Det var en lille Lugteflaske i Form af et Hjerte. Paa den klare Porcelænsgrund var der malet et Landskab med store Træer og et hvidt Hus. Idet han betragtede det, genkendte han sit eget Hjem i Danmark. Han gensaa Lindenborgs høje Tag, de to store Elme foran Indkørslen og den lange Lindeallé bag Slottet. Stenbænken under Elmen var gengivet med stor Omhu. Under det hele stod paa et slynget Baand Ordene: »*Amitié sincère*«.

Han kunde føle sin egen lille Flaske i Vestelommen, og han var allerede ved at tage den frem for at vise den til den gamle Grevinde. For hende,

følte han, vilde denne sælsomme Styrelse af Skæbnen have staaet som et rent og skært Mirakel, hun vilde, saa længe hun levede, ikke trættes ved at fortælle dets Historie, ja, det er meget muligt, at det vilde blive hendes sidste Tanke paa Dødslejet. Men hans Haand blev holdt tilbage af en Følelse af, at der i alt dette laa noget mere, end hun kunde forstaa, og som kun var bestemt for ham, en Livsværdi, en hemmelig Dybde, ja et Tilflugtssted, som han ikke kunde dele med andre Mennesker, lige saa lidt som man kan dele sine Drømme med dem.

Meget bevæget som han var havde han dog Omtanke til at takke den gamle Dame, og da hun saa, hvilket Indtryk hendes Gave havde gjort, modtog hun hans Tak med Værdighed og Fornøjelse.

Han skiltes fra sin gamle Veninde og fra det unge Par med alle Udtryk for oprigtigt Venskab, steg til Vogns og begav sig paa Hjemvejen til Pisa.

Regnen var ophørt, Aftenluften var næsten kold. Gyldent Lys og stille, dybblaa Skygger delte Landskabet imellem sig. En Regnbue stod lavt paa Himlen.

Augustus tog et lille Spejl op af Lommen. Idet han holdt det i sin hule Haand, saa han tankefuldt ind i det.

Den gamle vandrende Ridder